

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

**4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ
काण्डं 3**

4.4चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ काण्डं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

4.4.1.1

र॒श्मि॒र॒सि॒ क्ष॒या॒य॒ त्वा॒ क्ष॒यं॑ जि॒न्व॒ प्रे॒ति॒र॒सि॒ ध॒र्मा॒य॒ त्वा॒ ध॒र्मं॑
जि॒न्वा॒न्वि॒ति॒र॒सि॒ दि॒वे॒ त्वा॒ दि॒वं॑ जि॒न्व॒ स॒न्धि॒र॒स्य॒न्त॒रि॒क्षाय॑ त्वा॒ऽन्त॒रि॒क्षं॑
जि॒न्व॒ प्र॒ति॒धि॒र॒सि॒ पृ॒थि॒व्यै॑ त्वा॒ पृ॒थि॒वीं॑ जि॒न्व॒ वि॒ष्टं॑ भो॒ऽसि॒ वृ॒ष्ट्यै॑ त्वा॒
वृ॒ष्टिं॑ जि॒न्व॒ प्र॒वा॒ऽस्य॒हे॒ त्वा॒ऽह॒र्जि॒न्वा॒नु॒ वा॒ऽसि॒ रा॒त्रि॒यै॑ त्वा॒ रा॒त्रिं॑
जि॒न्वो॑ शि॒ग॒सि॒ – [] 1

4.4.1.1 - Padam

र॒श्मिः॑ । अ॒सि॒ । क्ष॒या॒य॒ । त्वा॒ । क्ष॒यम्॑ । जि॒न्व॒ । प्रे॒ति॒रि॒ति॒
प्र – इ॒तिः॑ । अ॒सि॒ । ध॒र्मा॒य॒ । त्वा॒ । ध॒र्मम्॑ । जि॒न्व॒ ।

अ॒न्वि॒ति॒रि॒त्यनु॑ – इतिः । अ॒सि॒ । दि॒वे । त्वा॒ । दि॒वम् । जि॒न्व ।
स॒न्धि॒रिति॑ सं – धिः । अ॒सि॒ । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा॒ । अ॒न्तरि॑क्षम् ।
जि॒न्व । प्र॒ति॒धि॒रिति॑ प्र॒ति-धिः॑ । अ॒सि॒ । पृ॒थि॒व्यै । त्वा॒ । पृ॒थि॒वीम् ।
जि॒न्व । वि॒ष्टं॑भ इति॑ वि-स्तं॑भः । अ॒सि॒ । वृ॒ष्ट्यै॑ । त्वा॒ । वृ॒ष्टिम् ।
जि॒न्व । प्र॒वे॒ति॑ प्र – वा । अ॒सि॒ । अ॒ह॑ । त्वा॒ । अ॒हः॑ । जि॒न्व ।
अ॒नु॒वे॒त्यनु॑ – वा । अ॒सि॒ । रा॒त्रि॒यै । त्वा॒ । रा॒त्रि॒म् । जि॒न्व । उ॒शिक् ।
अ॒सि॒ । १ (५०)

4.4.1.2

व॒सु॒भ्य॒स्त्वा॒ व॒सू॒ज्जि॒न्व॒ प्र॒के॒तो॒ऽसि॑ रु॒द्रे॒भ्य॒स्त्वा॒ रु॒द्रा॒ज्जि॒न्व॒
सु॒दी॒ति॒र॒स्यादि॒त्ये॒भ्य॒स्त्वा॒ ऽऽदि॒त्या॒ज्जि॒न्वौ॒जो॒ऽसि॑ पि॒तृ॒भ्य॒स्त्वा॒
पि॒तृ॒ज्जि॒न्व॒ त॒न्तु॒र॒सि॑ प्र॒जा॒भ्य॒स्त्वा॒ प्र॒जा॒ जि॒न्व॒ पृ॒त॒ना॒षा॒ड॒सि॑
प॒शु॒भ्य॒स्त्वा॒ प॒शू॒ज्जि॒न्व॒ रे॒व॒द॒स्यो॒ष॒धी॒भ्य॒-स्त्वौ॒ष॒धी॒-र्जि॒न्वा॒भि॒जि॒द॒सि॑
यु॒क्त॒ग्रा॒वे॒न्द्रा॒य॒ त्वे॒न्द्रं॑ जि॒न्वा॒धि॒प॒ति॒र॒सि॑ प्रा॒णाय॑ – [] २

4.4.1.2 - Padam

वसु॑भ्य॒ इति॑ वसु॑ – भ्यः॒ । त्वा॑ । वसू॑न् । जि॒न्व । प्र॒के॒त इति॑
प्र – के॒तः । अ॒सि । रु॒द्रेभ्यः॑ । त्वा॑ । रु॒द्रान् । जि॒न्व ।
सु॒दी॒तिरिति॑ सु॒– दी॒तिः । अ॒सि । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । त्वा॑ । आ॒दि॒त्यान् ।
जि॒न्व । ओजः॑ । अ॒सि । पि॒तृभ्य॑ इति॑ पि॒तृ – भ्यः॒ । त्वा॑ । पि॒तृन् ।
जि॒न्व । तन्तुः॑ । अ॒सि । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र – जा॒भ्यः॒ । त्वा॑ । प्र॒जा
इति॑ प्र – जाः॒ । जि॒न्व । पृ॒त॒ना॒षाट् । अ॒सि । प॒शुभ्य॑ इति॑
प॒शु – भ्यः॒ । त्वा॑ । प॒शून् । जि॒न्व । रे॒वत् । अ॒सि ।
ओष॑धीभ्य॒ इत्योष॑धि – भ्यः॒ । त्वा॑ । ओष॑धीः । जि॒न्व ।
अ॒भि॒जि॒दि॒त्यभि॑ – जि॒त् । अ॒सि । यु॒क्त॒ग्रा॒वेति॑ यु॒क्त – ग्रा॒वा ।
इन्द्रा॑य । त्वा॑ । इन्द्र॑म् । जि॒न्व । अ॒धि॒प॒तिरित्यधि॑–प॒तिः । अ॒सि ।
प्रा॒णा॒येति॑ प्र–अ॒नाय॑ । 2 (50)

4.4.1.3

त्वा॑ प्रा॒णं जि॒न्व य॒न्ताऽस्य॑पा॒नाय॑ त्वाऽपा॒नं जि॒न्व स॒ꣳस॒र्पोऽसि॑
चक्षु॑षे त्वा॑ चक्षु॑र्जि॒न्व वयो॑धा अ॒सि श्रो॑त्राय त्वा॑ श्रो॑त्रं जि॒न्व

त्रिवृ॑दसि॒ प्र॒वृ॑दसि॒ सँ॑वृ॒दसि॒ वि॒वृ॑दसि॒ स॒ञ्॒रो॒हो॑ऽसि॒ नी॒रो॒हो॑ऽसि॒
प्र॒रो॒हो॑ऽस्य॒नु॒रो॒हो॑ऽसि॒ वसु॑को॒ऽसि॒ वेष॑श्चिरसि॒ वस्य॑ष्टिरसि । 3

4.4.1.3 - Padam

त्वा । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र – अ॒नम् । जि॒न्व । य॒न्ता । अ॒सि । अ॒पा॒ना॒येत्य॑प
– अ॒ना॒य । त्वा । अ॒पा॒नमि॑त्यप – अ॒नम् । जि॒न्व । स॒ञ्॒सर्प॑ इति॒
सं – सर्पः॑ । अ॒सि । चक्षु॑षे । त्वा । चक्षुः॑ । जि॒न्व । वयो॑धा इति॒
वयो – धाः । अ॒सि । श्रो॑त्राय । त्वा । श्रो॑त्रम् । जि॒न्व । त्रि॒वृ॑दिति॒
त्रि – वृत् । अ॒सि । प्र॒वृ॑दिति॒ प्र – वृत् । अ॒सि । सँ॑वृ॒दिति॒
सं – वृत् । अ॒सि । वि॒वृ॑दिति॒ वि – वृत् । अ॒सि । स॒ञ्॒रो॒हः इति॒
सं – रो॒हः । अ॒सि । नी॒रो॒ह इति॑ निः – रो॒हः । अ॒सि । प्र॒रो॒ह इति॑
प्र – रो॒हः । अ॒सि । अ॒नु॒रो॒ह इत्य॑नु – रो॒हः । अ॒सि । वसु॑कः ।
अ॒सि । वेष॑श्चिरि॒ति वेष॑ – श्रिः । अ॒सि । वस्य॑ष्टिः । अ॒सि । 3 (43)

(उ॒शि॒गसि॑ – प्रा॒णाय॑ – त्रि॒च॒त्वा॒रि॒ञ्च॑) (A1)

4.4.2.1

रा॒ज्य॒सि प्रा॒ची दि॒ग्वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयोऽग्नि॒र्हेती॑नां प्रति॒धर्ता॑
त्रि॒वृत् त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्याञ् श्रय॑त्वाज्य-मु॒क्थम॑व्यथयत् स्त॒भ्नातु॑
रथ॑न्तरञ् साम प्रति॒ष्ठित्यै॑ वि॒राड॑सि दक्षि॒णा दि॒गुरु॑द्रास्ते दे॒वा
अधि॑पतय इन्द्रो हेती॑नां प्रति॒धर्ता पञ्च॑दशस्त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्याञ्
श्रय॑तु प्र-उ॒गमु॒क्थम॑व्यथयत् स्त॒भ्नातु॑ बृ॒हत् साम॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑
स॒म्राड॑सि प्र॒तीची॑ दि- [] 4

4.4.2.1 - Padam

रा॒ज्नी॑ । अ॒सि । प्रा॒ची॑ । दिक् । वस॑वः । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय
इत्य॑धि - पतयः । अ॒ग्निः । हेती॑नाम् । प्रति॒धर्ते॑ति प्रति - धर्ता ।
त्रि॒वृदि॑ति त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः॑ । पृथि॒व्याम् । श्रय॑तु । आ॒ज्यम् ।
उ॒क्थम् । अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्नातु॑ । रथ॑न्तरमिति रथं - तरम् ।
साम॑ । प्रति॒ष्ठित्या॑ इति प्रति - स्थि॒त्यै । वि॒राडि॑ति वि - राट् ।
अ॒सि । दक्षि॑णा । दिक् । रु॒द्राः । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय
इत्य॑धि - पतयः । इन्द्रः॑ । हेती॑नाम् । प्रति॒धर्ते॑ति प्रति - धर्ता ।

पञ्चदश इति पञ्च – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु ।
प्र उगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । बृहत् । साम ।
प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । सम्राडिति सं – राट् ।
असि । प्रतीची । दिक् । 4 (50)

4.4.2.2

गादित्यास्ते देवा अधिपतयः सोमो हेतीनां प्रतिधर्ता सप्तदशस्त्वा
स्तोमः पृथिव्याञ् श्रयतु मरुत्वतीय-मुक्थमव्यथयत् स्तभ्नातु
वैरूपञ् साम प्रतिष्ठित्यै स्वराडस्युदीची दिग्विश्वे ते देवा
अधिपतयो वरुणो हेतीनां प्रतिधर्ते कविञ्शस्त्वा स्तोमः पृथिव्याञ्
श्रयतु निष्केवल्य-मुक्थमव्यथयत् स्तभ्नातु वैराजञ् साम प्रतिष्ठित्या
अधिपत्यसि बृहती दिङ्मरुतस्ते देवा अधिपतयो – [] 5

4.4.2.2 - Padam

आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । सोमः ।
हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । सप्तदश इति
सप्त – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् ।

उ॒क्थम् । अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्ना॒तु । वै॒रूप॑म् । सा॒म । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या
इति॑ प्र॒ति – स्थि॑त्यै । स्व॒राडि॑ति स्व – राट् । अ॒सि । उ॒दी॒ची ।
दिक् । वि॒श्वे । ते । दे॒वाः । अ॒धि॒प॒तय॑ इत्य॒धि – प॒तयः॑ । व॒रु॒णः ।
हे॒ती॒नाम् । प्र॒ति॒ध॒र्ते॑ति प्र॒ति – ध॒र्ता । ए॒क॒वि॒ंशः॑ इत्ये॒क–वि॒ंशः॑ ।
त्वा । स्तो॒मः । पृ॒थि॒व्याम् । श्र॒य॒तु । नि॒ष्के॑व॒ल्यम् । उ॒क्थम् ।
अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्ना॒तु । वै॒राज॑म् । सा॒म । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑
प्र॒ति – स्थि॑त्यै । अ॒धि॒प॒त्नी॒त्यधि॑ – प॒त्नी । अ॒सि । बृ॒हती॑ ।
दिक् । म॒रुतः॑ । ते । दे॒वाः । अ॒धि॒प॒तय॑ इत्य॒धि – प॒तयः॑ । 5 (50)

4.4.2.3

बृ॒ह॒स्प॒तिर्हे॒ती॒नां॑ प्र॒ति॒ध॒र्ता त्रि॑णव॒त्रय॑स्त्रि॒ंशौ॑ त्वा स्तो॒मौ
पृ॒थि॒व्याꣳ श्र॒य॒तां वै॑श्वदे॒वाग्नि॑मा॒रुते॑ उ॒क्थे॑ अ॒व्यथ॑यन्ती स्त॒भ्नी॒ताꣳ
शा॒क्व॒रै॒वते॑ सा॒मनी॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑र्ष॒यस्त्वा॑ प्रथ॒मजा॑
दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ व॒रि॒णा प्र॑थन्तु वि॒ध॒र्ता चा॒यम॑धि॒पति॑श्च
ते त्वा॒ सर्वे॑ सँवि॒दाना॑ ना॒कस्य॑ पृ॒ष्ठे सु॒वर्गे॑ लो॒के
य॒ज॒मा॒नं च॑ सा॒दय॑न्तु । 6

4.4.2.3 - Padam

बृ॒हस्प॑तिः । हे॒ती॒नाम् । प्र॒ति॒ध॒र्ते॑ति॒ प्रति॒ – ध॒र्ता ।
त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ञ्श॑वि॒ति त्रि॒णव॑ – त्रयस्त्रि॒ञ्शौ । त्वा । स्तोमौ॑ ।
पृ॒थि॒व्याम् । श्रय॑ताम् । वै॒श्वदे॑वाग्नि॒मारु॑ते इति॒ वैश्व॑देव –
अग्नि॑मारुते । उक्थे॑ इति॒ । अव्य॑थयन्ती इति॒ । स्त॒भ्नी॒ताम् ।
शा॒क्व॒र॒रै॒वते॑ इति॒ शा॒क्व॒र – रै॒वते॑ । सा॒म॒नी इति॒ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॒
प्र॒ति – स्थि॒त्यै । अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑ । ऋष॑यः । त्वा । प्र॒थ॒म॒जा इति॒
प्र॒थ॒म – जाः । दे॒वेषु॑ । दि॒वः । मा॒त्र॒या । व॒रि॒णा । प्र॒थ॒न्तु । वि॒ध॒र्ते॑ति॒
वि – ध॒र्ता । च । अ॒यम् । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्यधि॑-प॒तिः । च । ते । त्वा ।
सर्वे॑ । सँ॒वि॒दा॒ना इति॒ सं – वि॒दा॒नाः । ना॒क॒स्य । पृ॒ष्ठे । सु॒व॒र्ग इति॒
सु॒वः – गे । लो॒के । य॒ज॒मा॒नम् । च । सा॒द॒य॒न्तु । 6 (40)

(प्र॒ती॒ची दिङ् – म॒रु॒त॒स्ते दे॒वा अ॒धि॒प॒तय॑ – श्व॒त्वा॒रि॒ञ्श॒च्च) (A2)

4.4.3.1

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केशः॑ सूर्य॑रश्मिस्तस्य॑ रथ॒गृ॒थ्सश्च॑ रथौ॒जाश्च॑ से॒नानि॑
ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ञ्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॒प्स॒र॒सौ या॒तु॒धा॒ना हे॒ती

रक्षा॑सि॒ प्रहे॑ति॒ रयं॑ दक्षि॒णा विश्व॑ क॒र्मा तस्य॑ रथस्वनश्च
रथे॑चित्रश्च॒ सेनानि॑ ग्राम॒ण्यौ मे॒नका च॑ सहज॒न्या चा॑प्सरसौ
दङ्घ्ण॑वः पश॒वो हे॒तिः पौरु॑षेयो वधः॒ प्रहे॑ति॒ रयं॑ पश्चाद् विश्वव्य॒चा
स्तस्य॑ रथ॒ प्रोत॑श्चा-समरथश्च॒ सेनानि॑ ग्राम॒ण्यौ प्र॒म्लोच॑न्ती चा -[] 7

4.4.3.1 - Padam

अयम् । पुरः । हरि॑केश इति॒ हरि॑ - केशः । सूर्य॑रश्मि॒रिति॑
सूर्य॑ - रश्मिः । तस्य॑ । रथ॒गृथ्स इति॑ रथ - गृथ्सः । च ।
रथौ॑जा इति॒ रथ॑ - ओजाः । च । से॒नानि॑ग्राम॒ण्यावि॑ति
से॒नानि॑ - ग्राम॒ण्यौ । पु॒ञ्जिक॒स्थले॑ति पु॒ञ्जिक॑ - स्थ॒ला । च ।
कृ॒तस्थ॑लेति॒ कृत॑ - स्थ॒ला । च । अ॒प्सर॑सौ । या॒तुधा॑ना इति॒
या॒तु - धा॑नाः । हे॒तिः । रक्षा॑सि । प्रहे॑ति॒रिति॑ प्र-हे॒तिः । अयम् ।
दक्षि॑णा । विश्व॑क॒र्मेति॑ विश्व - क॒र्मा । तस्य॑ । रथ॒स्वन इति॑
रथ॑ - स्वनः । च । रथे॑चित्र इति॒ रथे॑ - चि॒त्रः । च ।
से॒नानि॑ग्राम॒ण्यावि॑ति से॒नानि॑ - ग्राम॒ण्यौ । मे॒नका । च ।

स॒ह॒ज॒न्ये॒ति॑ स॒ह – ज॒न्या । च । अ॒प्स॒र॒सौ॑ । द॒ङ्घ॒ण॒वः॑ । प॒श॒वः॑ ।
हे॒तिः । पौ॒रु॒षे॒यः । व॒धः । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॑ प्र – हे॒तिः । अ॒य॒म् । प॒श्चा॒त् ।
वि॒श्व॒व्य॒चा॒ इति॑ वि॒श्व – व्य॒चाः । त॒स्य॑ । रथ॑ प्रो॒त इति॑ रथ॑-प्रो॒तः ।
च । अ॒स॒म॒र॒थ इत्य॑स॒म – रथः॑ । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्य॒ावि॒ति॑
से॒ना॒नि – ग्रा॒म॒ण्यौ॑ । प्र॒म्लो॒च॒न्ती॒ति॑ प्र – म्लो॒च॒न्ती॑ । च । 7 (50)

4.4.3.2

नु॒म्लो॒च॒न्ती॒-चा॒प्स॒र॒सौ॑ सर्पा॑ हे॒ति॒ व्या॒घ्राः॑ प्र॒हे॒ति॒ रय॑ मु॒त्त॒रा॒थ् सं॒यँद्-
व॒सु॒स्त॒स्य॑ से॒न॒जि॒च्च॑ सु॒षे॒णश्च॑ से॒ना॒नि॒ ग्रा॒म॒ण्यौ॑ वि॒श्वा॒ची च॑ घृ॒ता॒ची
चा॒प्स॒र॒सा वा॒पो हे॒ति॒ र्वा॒तः॑ प्र॒हे॒ति॒ रय॑मु॒पर्य॑ र्वा॒ग्व-सु॒स्त॒स्य॑ ता॒क्षर्य॑-
श्वा॒रि॒ष्ट-ने॒मि॒श्च॑ से॒ना॒नि॒ ग्रा॒म॒ण्य॒ा वु॒र्व॒शी च॑ पू॒र्व॒चि॒त्ति॒श्वा-प्स॒र॒सौ
वि॒द्यु॒द्धे॒ति॒र-व॒स्पू॒र्ज॒न् प्र॒हे॒ति॒ स्ते॒भ्यो॑ न॒म॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं -[] 8

4.4.3.2 - Padam

अ॒नु॒म्लो॒च॒न्ती॒त्यनु॑ – म्लो॒च॒न्ती॑ । च । अ॒प्स॒र॒सौ॑ । सर्पाः॑ । हे॒तिः ।
व्या॒घ्राः । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॑ प्र – हे॒तिः । अ॒य॒म् । उ॒त्त॒रा॒दि॒त्यु॒त्-तरा॑त् ।
सं॒यँद् व॒सु॒रि॒ति॑ सं॒यत् – व॒सुः॑ । त॒स्य॑ । से॒न॒जि॒दि॒ति॑ से॒न-जि॑त् ।

च । सु॒षेण॑ इति॑ सु – से॒नः । च । से॒नानि॑ग्रा॒मण्या॑विति॑
से॒नानि॑ – ग्रा॒मण्या॑ । वि॒श्वाची॑ । च । घृ॒ताची॑ । च । अ॒प्सर॑सौ ।
आपः॑ । हे॒ति । वा॒तः । प्र॒हेति॑रिति॑ प्र – हे॒तिः । अ॒यम् । उ॒परि॑ ।
अ॒र्वाग् व॑सु॒रित्य॑र्वाक् – व॒सुः । तस्य॑ । ता॒क्षर्यः॑ । च ।
अ॒रिष्ट॑नेमि॒रित्य॑रिष्ट – ने॒मिः । च । से॒नानि॑ग्रा॒मण्या॑विति॑
से॒नानि॑ – ग्रा॒मण्या॑ । उ॒र्वशी॑ । च । पू॒र्वचि॑त्तिरिति॑ पू॒र्व – चि॒त्तिः ।
च । अ॒प्सर॑सौ । वि॒द्युदि॑ति॒ वित् – युत् । हे॒तिः ।
अ॒वस्फूर्ज॑न्नित्य॒व – स्फूर्ज॑न् । प्र॒हेति॑रिति॑ प्र – हे॒तिः । ते॒भ्यः ।
नमः॑ । ते । नः । मृ॒डय॑न्तु । ते । यम् । 8 (50)

4.4.3.3

द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ द॒धाम्या॑योस्त्वा स॒दने॑ सा॒दयाम्य॑वतः
छा॒यायां॑ नमः॑ स॒मुद्रा॑य नमः॑ स॒मुद्र॑स्य चक्ष॑से प॒रमे॑ष्ठी त्वा सा॒दय॑तु
दि॒वः पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्र॒थस्व॑तीं वि॒भूम॑तीं प्र॒भूम॑तीं प॒रिभू॑मतीं दि॒वं
य॑च्छ दि॒वं दृ॒ह दि॒वं मा हि॑स्सी॒र्विश्व॑स्मै प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑
व्या॒नायो॑दा॒नाय॑ प्र॒तिष्ठा॑यै च॒रित्रा॑य सू॒र्यस्त्वा॑भि पा॒तु म॒ह्या स्व॑स्त्या

() छ॒र्दि॒षा॒ श॒न्त॒मे॒न॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒र॒स्वद्-ध्रु॒वा सी॑द ।
प्रो॒थद॑श्चो न यव॑से अ॒वि॒ष्यन् यदा॑ महः सँव॑रणाद् व्य॒स्थात् ।
आद॑स्य वा॒तो अनु॑ वाति शो॒चिर॑थ स्म ते व्र॒जनं॑ कृ॒ष्णम॑स्ति । 9

4.4.3.3 - Padam

द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ । तम् । वः । जं॑भै । द॒धामि॑ ।
आ॒योः । त्वा । स॒दने॑ । सा॒दयामि॑ । अ॒वतः॑ । छा॒यायाम् । नमः॑ ।
स॒मु॒द्राय॑ । नमः॑ । स॒मु॒द्रस्य॑ । चक्ष॑से । प॒रमे॑ष्ठी । त्वा । सा॒दय॑तु ।
दि॒वः । पृ॒ष्ठे । व्य॑च॒स्वती॑म् । प्र॒थ॒स्वती॑म् । वि॒भू॒मती॑मि॒ति
वि - भू॒मती॑म् । प्र॒भू॒मती॑मि॒ति प्र - भू॒मती॑म् । प॒रि॒भू॒मती॑मि॒ति
प॒रि - भू॒मती॑म् । दि॒वम् । यच्छ॑ । दि॒वम् । दृ॒ह । दि॒वम् । मा ।
हि॒सीः । वि॒श्वस्मै॑ । प्रा॒णाय॑ेति प्र - अ॒नाय॑ ।
अ॒पा॒नाय॑ेत्यप - अ॒नाय॑ । व्या॒नाय॑ेति वि - अ॒नाय॑ ।
उ॒दा॒नाय॑ेत्युत् - अ॒नाय॑ । प्र॒ति॒ष्ठाया॑ इति॑ प्र॒ति - स्था॑यै । च॒रि॒त्राय॑ ।
सूर्यः॑ । त्वा । अ॒भी॒ति । पा॒तु । म॒ह्या । स्व॒स्त्या () । छ॒र्दि॒षा ।

श॒न्त॒मे॒ने॒ति॒ शं॑ – त॒मे॒न॑ । तया॑ । दे॒व॒त॒या॑ । अ॒ङ्गि॒र॒स्व॒त् । ध्रु॒वा॑ ।
सी॒द॒ । प्रो॒थ॒त् । अ॒श्वः॑ । न॒ । य॒व॒से॑ । अ॒वि॒ष्य॒न् । य॒दा॑ । म॒हः॑ ।
सँ॒व॒र॒णा॒दि॒ति॑ सं॒ – व॒र॒णा॒त् । व्य॒स्था॒दि॒ति॑ वि॒ – अ॒स्था॒त् । आ॒त् ।
अ॒स्य॑ । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒ति॑ । शो॒चिः॑ । अ॒ध॒ । स्म॒ । ते॒ ।
व्र॒ज॒न॒म् । कृ॒ष्ण॒म् । अ॒स्ति॒ । ९ (78)

(प्र॒म्लो॒च॒न्ती॒ च॒ – य॒ – स्व॒स्त्या॒ – ऽष्टा॒वि॒ंश॒तिश्च॑) (A3)

4.4.4.1

अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ दि॒वः॑ क॒कु॒त् प॒तिः॑ पृ॒थि॒व्या॑ अ॒यं॑ ।
अ॒पा॒ं रे॒ता॒ं॒सि॑ जि॒न्व॒ति॑ । त्वा॒म॒ग्ने॑ पु॒ष्क॒रा॒द॒ध्य॒थ॒र्वा॑ नि॒र॒म॒न्थ॒त॑ ।
मू॒ध॒र्नो॑ वि॒श्व॒स्य॑ वा॒घ॒तः॑ । अ॒य॒म॒ग्निः॑ स॒ह॒स्रि॒णो॑ वा॒ज॒स्य॑ श॒ति॒न॒स्प॒तिः॑ ।
मूर्धा॑ क॒वी॒ र॒यी॒णां॑ । भु॒वो॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ र॒ज॒स॒श्च॑ ने॒ता॑ य॒त्रा॑ नि॒यु॒द्धिः॑ स॒च॒से॑
शि॒वा॒भिः॑ । दि॒वि॒ मूर्धा॑नं॒ द॒धि॒षे॑ सु॒व॒र्षां॑ जि॒ह्वा॒म॒ग्ने॑ च॒कृ॒षे॑ ह॒व्य॒वा॒हं॑ ।
अ॒बो॒ध्य॒ग्निः॑ स॒मि॒धा॑ ज॒नानां॑ – [] 10

4.4.4.1 - Padam

अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । पतिः॑ । पृ॒थि॒व्याः । अ॒यम् ।
अ॒पाम् । रेता॑सि । जि॒न्वति॑ । त्वा॒म् । अ॒ग्ने । पु॒ष्करा॑त् । अधी॑ति ।
अथ॑र्वा । नि॒रिति॑ । अ॒मन्थ॑त । मूर्ध॑नः । वि॒श्वस्य॑ । वा॒घतः॑ । अ॒यम् ।
अ॒ग्निः । स॒हस्रि॑णः । वा॒जस्य॑ । श॒तिनः॑ । पतिः॑ । मूर्धा॑ । क॒विः ।
र॒यीणा॑म् । भुवः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । र॒जसः॑ । च । ने॒ता । यत्र॑ । नि॒युद्भिरि॑ति
नि॒युत् – भिः॑ । स॒चसे॑ । शि॒वाभिः॑ । दि॒वि । मूर्धा॑नम् । द॒धिषे॑ ।
सुव॑र्षामि॒ति सु॒वः – सा॒म् । जि॒ह्वा॒म् । अ॒ग्ने । च॒कृषे॑ ।
ह॒व्यवा॑हमि॒ति ह॒व्य – वा॒हम् । अबो॑धि । अ॒ग्निः ।
स॒मिधे॑ति॒ सम् – इ॒धा । ज॒नाना॑म् । 10 (50)

4.4.4.2

प्रति॑ धे॒नुमि॑वा य॒तीमु॒षासं॑ । य॒ह्वा इ॒व प्र॒वया॑ मु॒ज्जिहा॑नाः प्र॒ भान॑वः
सि॒स्रते॑ ना॒कम॑च्छ । अ॒वोचा॑म क॒वये॑ मे॒ध्याय॑ व॒चो व॒न्दारु॑ वृष॒भाय॑
वृ॒ष्णे । ग॒विष्ठी॑रो न॒मसा॑ स्तो॒मम॑ग्नौ दि॒वीव॑ रु॒क्ममु॑र्व्यञ्च॒मश्रे॑त् ।
ज॒नस्य॑ गो॒पा अ॒जनि॑ष्ट जा॒गृवि॑र॒ग्निः सु॒दक्षः॑ सु॒विता॑य न॒व्यसे॑ ।

घृ॒त॒प्र॒ती॒को॒ बृ॒ह॒ता॒ दि॒वि॒स्पृ॒शा॑ ॥ द्यु॒म॒द्वि॒ भा॒ति॒ भ॒र॒ते॒भ्यः॑ शु॒चिः॑ ।

त्वा॒म॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒र॒सो॑ – [] 11

4.4.4.2 - Padam

प्र॒ती॒ति॑ । धे॒नु॒म् । इ॒व । आ॒य॒ती॒मि॒त्या॑ – य॒ती॒म् । उ॒षा॑स॒म् । य॒हाः॑ ।

इ॒व । प्रे॒ति॑ । व॒या॒म् । उ॒ज्जि॒हा॒ना॒ इ॒त्यु॒त् – जि॒हा॒नाः॑ । प्रे॒ति॑ ।

भा॒न॒वः॑ । सि॒स्र॒ते॑ । ना॒क॒म् । अ॒च्छ॑ । अ॒वा॒चा॒म । क॒व॒यै॑ । मे॒ध्या॑य ।

व॒चः॑ । व॒न्दा॒रु॑ । वृ॒ष॒भा॒य॑ । वृ॒ष्णै॑ । ग॒वि॒ष्ठि॒रः॑ । न॒म॒सा॑ । स्तो॒म॒म् ।

अ॒ग्नौ॑ । दि॒वि॑ । इ॒व । रु॒क्म॑म् । उ॒र्व्य॒ञ्च॑म् । अ॒श्रे॒त् । ज॒न॒स्य॑ ।

गो॒पा॒ इति॑ गो – पाः॑ । अ॒ज॒नि॒ष्ट॑ । जा॒गृ॒विः॑ । अ॒ग्निः॑ ।

सु॒दक्ष॑ इति॑ सु – दक्षः॑ । सु॒वि॒ता॒य॑ । न॒व्य॑से । घृ॒त॒प्र॒ती॒क॒ इति॑

घृ॒त – प्र॒ती॒कः॑ । बृ॒ह॒ता॒ दि॒वि॒स्पृ॒शे॒ति॑ दि॒वि – स्पृ॒शा॑ । द्यु॒म॒दि॒ति॑

द्यु – म॒त् । वी॒ति॑ । भा॒ति॑ । भ॒र॒ते॒भ्यः॑ । शु॒चिः॑ । त्वा॒म् । अ॒ग्ने॑ ।

अ॒ङ्गि॒र॒सः॑ । 11 (50)

4.4.4.3

गुहा॑ हि॒तम॑न्व-वि॒न्द॒ञ्छि॒श्रि॒याणं॑ व॒ने॒वने॑ । स जा॒य॒से म॒थ्यमा॑नः
सहो॑ मह॒त् त्वा॒माहुः॑ सह॒स॒स्पु॒त्रम॑ङ्गिरः । य॒ज्ञस्य॑ के॒तुं प्र॒थमं॑
पु॒रोहि॑तम॒ग्निं न॑रस्त्रिष॒धस्थे॑ समि॒न्धते॑ । इ॒न्द्रेण॑ दे॒वैः स॒रथ॑ꣳ स
बर्हि॑षि सीदन्नि होता यज॒थाय॑ सु॒क्रतुः॑ । त्वां चि॒त्रश्र॑वस्तम ह॒वन्ते॑
वि॒क्षु ज॒न्तवः॑ । शोचि॒ष्केशं॑ पु॒रुप्रि॒याग्ने॑ ह॒व्याय॑ वोढ॒वे ।

सखा॑यः सँवः॑ स॒म्यञ्च॑मिषꣳ - [] 12

4.4.4.3 - Padam

गुहा॑ । हि॒तम् । अ॒न्विति॑ । अ॒वि॒न्दन् । शि॒श्रि॒याणम् । व॒ने॒वन॒ इति॑
व॒ने - व॒ने । सः । जा॒य॒से । म॒थ्यमा॑नः । सहः । मह॒त् । त्वा॒म् ।
आ॒हुः । सह॒सः । पु॒त्रम् । अ॒ङ्गिरः । य॒ज्ञस्य॑ । के॒तुम् । प्र॒थमम् ।
पु॒रोहि॑तमि॒ति पु॒रः - हि॒तम् । अ॒ग्निम् । न॑रः । त्रिष॒धस्थ॑ इति॑
त्रि - स॒धस्थे॑ । समि॒ति । इ॒न्धते॑ । इ॒न्द्रेण॑ । दे॒वैः । स॒रथमि॑ति
स - रथम् । सः । बर्हि॑षि । सीद॑त् । नीति॑ । होता॑ । यज॒थाय॑ ।
सु॒क्रतु॑रिति॑ सु - क्रतुः॑ । त्वा॒म् । चि॒त्रश्र॑वस्तमेति॑ चि॒त्रश्र॑वः - तम॑ ।

ह॒वन्ते॑ । वि॒क्षु॑ । जन्त॑वः । शोचि॑ष्के॒शमि॑ति शोचिः – के॒शम् ।
पु॒रुप्रि॑येति॒ पुरु॑ – प्रि॒य । अ॒ग्ने॑ । ह॒व्याय॑ । वोढ॑वे । स॒खायः॑ ।
समि॑ति । वः । स॒म्यञ्च॑म् । इ॒षम् । 12 (50)

4.4.4.4

स्तो॑मं चा॒ग्नये॑ । वर्॒षि॑ष्ठाय क्षि॒तीना॑मूर्जो॒ नप्त्रे॑ सह॒स्वते॑ ।
स॒स॒मि॒द्युव॑से वृष॒न्न॒ग्ने विश्वा॑न्य॒र्य आ॑ ।
इ॒डस्प॑दे स॒मि॒ध्यसे॑ स नो व॒सू॒न्या भ॑र ।
ए॒ना वो॑ अ॒ग्निं नम॑सोर्जो॒ नपा॑त॒मा हु॑वे ।
प्रि॒यं चेति॑ष्ठम॒रति॑ स्व॒ध्वरं॑ विश्व॒स्य दू॒तम॑मृ॒तं ।
स यो॑ज॒ते अ॒रुषो॑ विश्व॒भोज॑सा स दु॒द्रव॑थ् स्वाहु॒तः ।
सु॒ब्र॒ह्मा य॒ज्ञः सु॒शमी॑ – [] 13

4.4.4.4 - Padam

स्तो॑मम् । च । अ॒ग्नये॑ । वर्॒षि॑ष्ठाय । क्षि॒तीना॑म् । ऊ॒र्जः । नप्त्रे॑ ।
सह॒स्वते॑ । स॒स॒मि॒ति सम् – सम् । इत् । यु॒व॒से । वृष॑न् ।
अ॒ग्ने॑ । विश्वा॑नि । अ॒र्यः । आ । इ॒डः । प॒दे । समि॑ति । इ॒ध्य॒से ।

सः । नः । वसू॑नि । ए॒ति । भ॒र । ए॒ना । वः । अ॒ग्निम् । नम॑सा ।
उ॒र्जः । नपा॑तम् । ए॒ति । हु॒वे । प्रि॒यम् । चेति॑ष्ठम् । अ॒रति॑म् ।
स्व॒ध्वर॑मिति॑ सु – अ॒ध्वर॑म् । वि॒श्वस्य॑ । दू॒तम् । अ॒मृत॑म् । सः ।
यो॒ज॒ते । अ॒रुषः॑ । वि॒श्वभो॑ज॒सेति॑ वि॒श्व – भो॒ज॒सा । सः । दु॒द्रव॑त् ।
स्वा॒हु॒त इति॑ सु – आ॒हु॒तः । सु॒ब्रह्मे॑ति॑ सु – ब्र॒ह्मा । य॒ज्ञः ।
सु॒शमी॑ति॑ सु – शमी॑ । 13 (50)

4.4.4.5

वसू॑नां दे॒वꣳ रा॒धो ज॒नानां॑ । उ॒दस्य॑ शो॒चिर॑स्थादा-जु॒ह्वान॑स्य मी॒ढुषः॑ ।
उ॒द्द॒हूमा॑सो अ॒रुषा॑सो दि॒विस्पृ॑शः स॒मग्नि॑मिन्ध॒ते नरः॑ ।
अ॒ग्ने वा॒जस्य॑ गो॒मत ई॑शानः स॒हसो॑ य॒हो । अ॒स्मे धे॑हि जा॒तवे॑दो
म॒हि श्र॑वः । स इ॒धानो॑ वसु॒ष्कवि॑-र॒ग्निरी॑डे॒न्यो गि॒रा ।
रे॒वद॑स्मभ्यं पु॒र्वणी॑क दी॒दिहि॑ । क्ष॒पो रा॒जन्नु॑त त्मना॒ग्ने
व॒स्तो॒रुतो॑षसः । स ति॒ग्मज॑भ – [] 14

4.4.4.5 - Padam

व॒सूना॑म् । दे॒वम् । रा॒धः । ज॒ना॒ना॑म् । उ॒दि॒ति॑ । अ॒स्य॑ । शो॒चिः॑ ।
अ॒स्था॒त् । आ॒जु॒ह्वा॒न॒स्ये॒त्या॑ – जु॒ह्वा॒न॒स्य॑ । मी॒ढु॒षः॑ । उ॒दि॒ति॑ ।
धू॒मा॒सः॑ । अ॒रु॒षा॒सः॑ । दि॒वि॒स्पृ॒श इति॑ दि॒वि – स्पृ॒शः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
अ॒ग्नि॑म् । इ॒न्ध॒ते॑ । न॒रः॑ । अ॒ग्ने॑ । वा॒ज॒स्य॑ । गो॒म॒त इति॑ गो॒-म॒तः॑ ।
ई॒शा॒नः॑ । स॒ह॒सः॑ । य॒हो इति॑ । अ॒स्मे इति॑ । धे॒हि॑ । जा॒त॒वे॒द इति॑
जा॒त – वे॒दः॑ । म॒हि॑ । श्र॒वः॑ । सः॑ । इ॒धा॒नः॑ । व॒सुः॑ । क॒विः॑ ।
अ॒ग्निः॑ । ई॒डे॒न्यः॑ । गि॒रा॑ । रे॒व॒त् । अ॒स्म॒भ्य॒मि॒त्य॒स्म – भ्य॒म् ।
पु॒र्व॒णी॒के॒ति॑ पु॒रु॒-अ॒नी॒क॑ । दी॒दि॒हि॑ । क्ष॒पः॑ । रा॒ज॒न् । उ॒त॑ । त्म॒ना॑ ।
अ॒ग्ने॑ । व॒स्तोः॑ । उ॒त॑ । उ॒ष॒सः॑ । सः॑ ।
ति॒ग्म॒जं॒भे॒ति॑ ति॒ग्म – जं॒भ॑ । 14 (50)

4.4.4.6

र॒क्ष॒सो॑ द॒ह॒ प्र॒ति॑ । आ॒ ते॑ अ॒ग्न॑ इ॒धी॒म॒हि॑ द्यु॒म॒न्तं॑ दे॒वा॒ज॒रं॑ ।
य॒द्ध॒ स्या॑ ते॒ प॒नी॒य॒सी॑ स॒मि॒द्-दी॒द॒य॒ति॑ द्य॒वी॒षः॑ स्तो॒तृ॒भ्य॑ आ॒ भ॒र॑ ।
आ॒ ते॑ अ॒ग्न॑ ऋ॒चा॒ ह॒विः॑ शु॒क्र॒स्य॑ ज्यो॒ति॒ष॒स्प॒ते॑ ।

सु॒श्च॒न्द्र॒ द॒स्म वि॒श॒प॒ते ह॒व्य॒वा॒ट् तु॒भ्य॒ꣳ हू॒य॒त इ॒षꣳ स्तो॒तृ॒भ्य
आ॒ भर॑ । उ॒भे सु॒श्च॒न्द्र सर्पि॑षो॒ दर्वी॑ श्री॒णीष॑ आ॒सनि॑ ।

उ॒तो न॒ उ॒त् पु॒पूर्वा॑- [] 15

4.4.4.6 - Padam

र॒क्ष॒सः । द॒ह । प्र॒ति । ए॒ति । ते । अ॒ग्ने । इ॒धी॒म॒हि । द्यु॒म॒न्त॒मि॒ति
द्यु॒ - म॒न्त॒म् । दे॒व । अ॒ज॒र॒म् । य॒त् । ह॒ । स्या॑ । ते । प॒नी॒य॒सी ।
स॒मि॒दि॒ति सं - इ॒त् । दी॒द॒य॒ति । द्य॒वि । इ॒ष॒म् । स्तो॒तृ॒भ्य इ॒ति
स्तो॒तृ - भ्यः॑ । ए॒ति । भर॑ । ए॒ति । ते । अ॒ग्ने । ऋ॒चा । ह॒विः ।
शु॒क्र॒स्य॑ । ज्यो॒तिषः॑ । प॒ते । सु॒श्च॒न्द्रे॒ति सु॒-च॒न्द्र॒ । द॒स्म । वि॒श॒प॒ते ।
ह॒व्य॒वा॒डि॒ति ह॒व्य - वा॒ट् । तु॒भ्य॒म् । हू॒य॒ते । इ॒ष॒म् । स्तो॒तृ॒भ्य इ॒ति
स्तो॒तृ - भ्यः॑ । ए॒ति । भर॑ । उ॒भे इ॒ति । सु॒श्च॒न्द्रे॒ति सु॒ - च॒न्द्र॒ ।
स॒र्पि॑षः । दर्वी॑ इ॒ति । श्री॒णीषे॑ । आ॒सनि॑ । उ॒तो इ॒ति । नः॑ । उ॒दि॒ति ।
पु॒पूर्वा॑ः । 15 (50)

4.4.4.7

उ॒क्थे॑षु॒ श॒व॒स॒स्प॒त इ॒षः॑ स्तो॒तृ॒भ्य आ॑ भ॒र ।

अ॒ग्ने त॒म॒द्या॒श्वं न॑ स्तो॒मैः क्र॒तुं न॑ भ॒द्रं ह॒दि॒स्पृ॒शं॑ ।

ऋ॒ध्या॒मा त॒ ओ॒हैः॑ । अ॒था ह्य॒ग्ने क्र॒तो॒र्भ॒द्र॒स्य द॒क्ष॒स्य सा॒धोः॑ ।

र॒थी॒र्ऋ॒त॒स्य बृ॒हतो॑ ब॒भू॒थ । आ॒भि॒ष्टे अ॒द्य गी॒र्भिर्गृ॒ण॒न्तो॒ऽग्ने दा॒शो॒म ।

प्र ते॑ दि॒वो न॑ स्त॒नय॑न्ति शु॒ष्माः॑ ।

ऐ॒भिर्नो॑ अ॒र्कैर्भ॒वा नो॑ अ॒र्वाङ्ख॑ – [] 16

4.4.4.7 - Padam

उ॒क्थे॑षु॒ श॒व॒सः॑ । प॒ते । इ॒षम् । स्तो॒तृ॒भ्य इति॑ स्तो॒तृ – भ्यः॑ ।

एति॑ । भ॒र । अ॒ग्ने । तम् । अ॒द्य । अ॒श्वम् । न । स्तो॒मैः । क्र॒तुम् ।

न । भ॒द्रम् । ह॒दि॒स्पृ॒शमिति॑ ह॒दि – स्पृ॒शम् । ऋ॒ध्या॒म । ते । ओ॒हैः॑ ।

अ॒ध । हि । अ॒ग्ने । क्र॒तोः॑ । भ॒द्र॒स्य । द॒क्ष॒स्य । सा॒धोः॑ । र॒थीः॑ ।

ऋ॒त॒स्य । बृ॒हतः॑ । ब॒भू॒थ । आ॒भिः । ते । अ॒द्य । गी॒र्भिः । गृ॒ण॒न्तः॑ ।

अ॒ग्ने । दा॒शो॒म । प्रेति॑ । ते । दि॒वः । न । स्त॒नय॑न्ति । शु॒ष्माः॑ ।

ऐ॒भिः । नः॑ । अ॒र्कैः॑ । भ॒व । नः॑ । अ॒र्वाङ् । 16 (50)

4.4.4.8

सुव॑र्न ज्योतिः॑ । अग्ने॑ विश्वे॑भिः सुम॑ना अनी॑कैः ।
अग्नि॑ꣳ होतारं॑ मन्ये॑ दास्व॑न्तं वसोः॑ सूनु॑ꣳ सहसो॑ जातवे॑दसं ।
विप्रं॑ न जातवे॑दसं । य ऊ॒र्ध्वया॑ स्वध्व॑रो देवो॑ देवाच्या॑ कृपा ।
घृ॒तस्य॑ विभ्रा॑ष्टिमनु॑ शुक्र॑शोचिष॑ आजु॑ह्वानस्य॑ सर्पिषः॑ ।
अग्ने॑ त्वं नो॑ अन्त॑मः । उत॑ त्राता॑ शिवो॑ भव॑ वरू॒थ्यः ।
तं त्वा॑ शोचि॑ष्ठ दीदिवः॑ । सु॒म्नाय॑ नून॑मीमहे॑ सखि॑भ्यः ।
वसु॑रग्निर्वसु॑श्रवाः () । अच्छा॑ नक्षि॑ द्युम॑त्तमो रयिं॑ दाः ॥ 17

4.4.4.8 - Padam

सुवः॑ । न । ज्योतिः॑ । अग्ने॑ । विश्वे॑भिः । सुम॑ना इति॑ सु – मनाः॑ ।
अनी॑कैः । अग्नि॑म् । होतार॑म् । मन्ये॑ । दास्व॑न्तम् । वसोः॑ । सूनु॑म् ।
सह॑सः । जातवे॑दसमि॑ति जात – वेद॑सम् । विप्र॑म् । न ।
जातवे॑दसमि॑ति जात – वेद॑सम् । यः । ऊ॒र्ध्वया॑ । स्वध्व॑र इति॑
सु – अध्व॑रः । देवः॑ । देवाच्या॑ । कृपा॑ । घृ॒तस्य॑ । विभ्रा॑ष्टिमि॑ति
वि – भ्रा॑ष्टिम् । अन्वि॑ति । शुक्र॑शोचिष॑ इति॑ शुक्र – शोचि॑षः ।

आ॒जु॒ह्वा॒न॒स्ये॒त्या॑ – जु॒ह्वा॒न॒स्य॑ । सर्पि॑षः । अ॒ग्ने॑ । त्वम् । नः ।
अ॒न्त॒मः । उ॒त । त्रा॒ता । शि॒वः । भ॒व । व॒रू॒थ्यः॑ । तम् । त्वा ।
शो॒चि॒ष्ठ । दी॒दिवः॑ । सु॒म्नाय॑ । नू॒नम् । ई॒महे॑ । स॒खि॒भ्य॒ इति॑
स॒खि – भ्यः॑ । व॒सुः । अ॒ग्निः । व॒सु॒श्रवा॑ इति॒ व॒सु – श्रवाः॑ () ।
अ॒च्छ । न॒क्षि । द्यु॒म॒त्त॒म॒ इति॑ द्यु॒मत् – त॒मः । र॒यिम् । दाः । 17 (55)
(ज॒ना॒ना – म॒ङ्गि॒र॒स – इ॒ष॒ – सु॒श॒मी – ति॒ग्म॒जं॒भ – पु॒पू॒र्या –
अ॒र्वा॒ङ्ग – व॒सु॒श्रवाः॑ – प॒ञ्च॑ च) (A4)

4.4.5.1

इ॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्यां॑ त्वा स॒यु॒जा॑ यु॒जा यु॒न॒ज्म्या॑ घा॒रा॒भ्यां॑ ते॒ज॒सा॒ वर्च॑सो
क्थे॒भिः॑ स्तो॒मे॒भिः॑ छ॒न्दो॒भी र॒य्यै पो॑षाय स॒जा॒ता॒नां॑ म॒ध्य॒म॒स्थे॒याय॑
मया॑ त्वा स॒यु॒जा॑ यु॒जा यु॒न॒ज्यं॒बा दु॒ला नि॒त॒न्नि र॒भ्रय॑न्ती मे॒घय॑न्ती
व॒र्षय॑न्ती चु॒पु॒णी॒का ना॒मा॒सि प्र॒जा॒प॒ति॒ना त्वा वि॒श्वा॒भि॒र्धी॒भिरु॑प
द॒धामि॑ पृ॒थि॒व्यु॒द॒पु॒र॒म॒न्नेन॑ वि॒ष्टा म॒नु॒ष्या॑स्ते गो॒प्तारो॑ ऽग्नि॒र्वि॒य॒त्तो॒ऽस्यां॑
ता॒म॒हं प्र॑ प॒द्ये सा – [] 18

4.4.5.1 - Padam

इ॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्या॒मिती॑न्द्रा॒ग्नि॒ - भ्या॒म् । त्वा॒ । स॒यु॒जेति॑ स - यु॒जा॑ ।
यु॒जा॑ । यु॒न॒ज्मि॒ । आ॒घा॒रा॒भ्या॒मित्या॑ - घा॒रा॒भ्या॒म् । ते॒ज॒सा॑ । वर्च॑सा ।
उ॒क्थे॑भिः । स्तो॒मे॑भिः । छ॒न्दो॑भिरिति॒ छ॒न्दः॑ - भिः॑ । र॒ख्यै॑ । पोषा॑य ।
स॒जा॒ता॒ना॒मिति॑ स - जा॒ता॒ना॒म् । म॒ध्य॒म॒स्थे॒या॒येति॑ म॒ध्य॒म॒स्थे॒या॒य॑ ।
म॒या॑ । त्वा॒ । स॒यु॒जेति॑ स - यु॒जा॑ । यु॒जा॑ । यु॒न॒ज्मि॒ । अ॒न्बा॑ । दु॒ला॑ ।
नि॒त॒नि॒रिति॑ नि - त॒निः॑ । अ॒भ्र॒य॒न्ती॑ । मे॒घ॒य॒न्ती॑ । व॒र्ष॒य॒न्ती॑ ।
चु॒पु॒णी॒का॑ । ना॒म॑ । अ॒सि॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒नेति॑ प्र॒जा॑ - प॒ति॒ना॑ । त्वा॒ ।
वि॒श्वा॒भिः॑ । धी॒भिः॑ । उ॒पेति॑ । द॒धा॒मि॒ । पृ॒थि॒वी॑ ।
उ॒द॒पु॒र॒मि॒त्यु॒द॑ - पु॒र॒म् । अ॒न्ने॒न॑ । वि॒ष्टा॑ । म॒नु॒ष्याः॑ । ते॒ । गो॒प्ता॒रः॑ ।
अ॒ग्निः॑ । वि॒य॒त्त॒ इति॑ वि - य॒त्तः॑ । अ॒स्या॒म् । ता॒म् । अ॒ह॒म् ।
प्रेति॑ । प॒द्ये॑ । सा॒ । 18 (50)

4.4.5.2

मे॒ श॒र्म॑ च॒ वर्म॑ चा॒स्त्व॒धि॑ द्यौ॒र॒न्त॒रि॒क्षं॑ ब्र॒ह्म॒णा॑ वि॒ष्टा॑ म॒रु॒त॒स्ते॑ गो॒प्ता॒रो॑
वा॒यु॒र्वि॒य॒त्तो॒ऽस्यां॑ ता॒म॒हं॑ प्र॒ प॒द्ये॑ सा॒ मे॒ श॒र्म॑ च॒ वर्म॑ चा॒स्तु॑

द्यौर॑पराजिता॑ऽमृते॑न वि॒ष्टाऽऽदि॒त्यास्ते॑ गो॒प्तारः॑ सूर्यो॑ वि॒यत्तो॑ऽस्यां
ताम॑हं प्र प॒द्ये सा मे॑ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु । 19

4.4.5.2 - Padam

मे । शर्म॑ । च॒ । वर्म॑ । च॒ । अस्तु॑ । अधि॑द्यौरित्यधि॑ – द्यौः ।
अन्तरि॑क्षम् । ब्रह्म॑णा । वि॒ष्टा । म॒रुतः॑ । ते । गो॒प्तारः॑ । वा॒युः ।
वि॒यत्त॑ इति वि – यत्तः॑ । अ॒स्याम् । ताम् । अ॒हम् । प्रेति॑ । प॒द्ये ।
सा । मे॑ । शर्म॑ । च॒ । वर्म॑ । च॒ । अस्तु॑ । द्यौः ।
अपराजिते॑त्यपरा – जिता॑ । अ॒मृते॑न । वि॒ष्टा । आ॒दि॒त्याः । ते ।
गो॒प्तारः॑ । सूर्यः॑ । वि॒यत्त॑ इति वि-यत्तः॑ । अ॒स्याम् । ताम् । अ॒हम् ।
प्रेति॑ । प॒द्ये । सा । मे॑ । शर्म॑ । च॒ । वर्म॑ । च॒ । अस्तु॑ । 19 (48)

(सा – ऽष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A5)

4.4.6.1

बृह॑स्पतिस्त्वा सादयतु पृथि॒व्याः पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतीं विश्व॑स्मै
प्रा॒णाया॑पानाय विश्वं॑ ज्योति॑र्यच्छा- ग्निस्ते॑ऽधिपति विश्व॑कर्मा त्वा
सादय॑त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतीं विश्व॑स्मै प्रा॒णाया॑पानाय विश्वं॑

ज्योति॑र्यच्छ वा॒युस्तेऽधि॑पतिः प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु दि॒वः पृ॒ष्ठे
ज्योति॑ष्मतीं विश्व॑स्मै प्रा॒णाय॑पानाय विश्वं ज्योति॑र्यच्छ परमेष्ठी
तेऽधि॑पतिः पु॒रोवा॑तस॒निर॑स्य भ्र॒सनिर॑सि वि॒द्युत्स॑नि – [] 20

4.4.6.1 - Padam

बृ॒हस्प॑तिः । त्वा । सा॒दय॑तु । पृ॒थिव्याः । पृ॒ष्ठे । ज्योति॑ष्मतीम् ।
विश्व॑स्मै । प्रा॒णाय॑ति प्र-अ॒नाय॑ । अ॒पाना॑येत्यप - अ॒नाय॑ । विश्व॑म् ।
ज्योतिः॑ । यच्छ । अ॒ग्निः । ते । अधि॑पतिरित्यधि - पतिः ।
विश्व॑कर्मेति विश्व - कर्मा । त्वा । सा॒दय॑तु । अ॒न्तरि॑क्षस्य । पृ॒ष्ठे ।
ज्योति॑ष्मतीम् । विश्व॑स्मै । प्रा॒णाय॑ति प्र - अ॒नाय॑ ।
अ॒पाना॑येत्यप - अ॒नाय॑ । विश्व॑म् । ज्योतिः॑ । यच्छ । वा॒युः । ते ।
अधि॑पतिरित्यधि - पतिः । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा - पतिः । त्वा ।
सा॒दय॑तु । दि॒वः । पृ॒ष्ठे । ज्योति॑ष्मतीम् । विश्व॑स्मै । प्रा॒णाय॑ति
प्र - अ॒नाय॑ । अ॒पाना॑येत्यप - अ॒नाय॑ । विश्व॑म् । ज्योतिः॑ । यच्छ ।
परमे॑ष्ठी । ते । अधि॑पतिरित्यधि - पतिः ।

पु॒रो॒वा॒त॒स॒नि॒रि॒ति॑ पु॒रो॒वा॒त॒ – स॒निः॑ । अ॒स्य॑ ।

अ॒भ्र॒स॒नि॒रि॒त्य॒भ्र॒ – स॒निः॑ । अ॒सि॑ ।

वि॒द्यु॒त्स॒नि॒रि॒ति॑ वि॒द्यु॒त् – स॒निः॑ । 20 (50)

4.4.6.2

–र॒सि॑ स्त॒न॒यि॒न्नु॒स॒नि॒र॒सि॑ वृ॒ष्टि॑स॒नि॒र॒स्य॑–ग्ने॒र्या॒न्य॒सि॑ वा॒ना॒म॒ग्ने॒या॒न्य॒सि॑
वा॒यो॒र्या॒न्य॒सि॑ दे॒वा॒नां॑ वा॒यो॒या॒न्य॒स्य॒न्त॒रि॒क्ष॒स्य॑ या॒न्य॒सि॑ दे॒वा॒ना॒–
म॒न्त॒रि॒क्ष॒या॒न्य॒स्य॑–न्त॒रि॒क्ष॒म॒स्य॒न्त॒रि॒क्षाय॑ त्वा स॒लि॒ला॒य॑ त्वा स॒र्णी॒का॒य॑
त्वा स॒ती॒का॒य॑ त्वा के॒ता॒य॑ त्वा प्र॒चे॒त॒से॑ त्वा वि॒व॒स्व॒ते॑ त्वा दि॒व॒स्त्वा
ज्यो॒ति॒ष आ॒दि॒त्ये॒भ्य॒स्त्व॒र्चे॑ त्वा रु॒चे॑ त्वा द्यु॒ते॑ त्वा () भा॒से॑ त्वा
ज्यो॒ति॒षे॑ त्वा य॒शो॒दां॑ त्वा य॒श॒सि॑ ते॒जो॒दां॑ त्वा ते॒ज॒सि॑ प॒यो॒दां॑ त्वा
प॒य॒सि॑ व॒र्चो॒दां॑ त्वा व॒र्च॒सि॑ द्र॒वि॒णो॒दां॑ त्वा द्र॒वि॒णे॑ सा॒द॒या॒मि॑
ते॒न॒र्षि॒णा॑ ते॒न॒ ब्र॒ह्म॒णा॑ त॒या दे॒व॒त॒याऽङ्गि॒र॒स्व॒द् ध्रु॒वा सी॒द॑ । 21

4.4.6.2 - Padam

अ॒सि॑ । स्त॒न॒यि॒न्नु॒स॒नि॒रि॒ति॑ स्त॒न॒यि॒न्नु॒ – स॒निः॑ । अ॒सि॑ ।

वृ॒ष्टि॑स॒नि॒रि॒ति॑ वृ॒ष्टि॑ – स॒निः॑ । अ॒सि॑ । अ॒ग्नेः॑ । या॒नी॑ । अ॒सि॑ ।

दे॒वाना॑म् । अ॒ग्ने॒यानी॑त्य॒ग्ने-यानी॑ । अ॒सि । वा॒योः । या॒नी । अ॒सि ।
दे॒वाना॑म् । वा॒यो॒यानी॑ति वा॒यो - या॒नी । अ॒सि । अ॒न्तरि॑क्षस्य ।
या॒नी । अ॒सि । दे॒वाना॑म् । अ॒न्तरि॑क्ष॒यानी॑त्य॒न्तरि॑क्ष - या॒नी । अ॒सि ।
अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒सि । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा । स॒लिला॑य । त्वा ।
स॒र्णीका॑य । त्वा । स॒तीका॑येति स - ती॒काय॑ । त्वा । के॒ताय॑ । त्वा ।
प्र॒चे॒तस॑ इति प्र - चे॒तसे॑ । त्वा । वि॒वस्व॑ते । त्वा । दि॒वः । त्वा ।
ज्यो॒तिषे॑ । आ॒दित्ये॑भ्यः । त्वा । ऋ॒चे । त्वा । रु॒चे । त्वा । द्यु॒ते ।
त्वा () । भा॒से । त्वा । ज्यो॒तिषे॑ । त्वा । य॒शो॒दामि॑ति य॒शः-दाम् ।
त्वा । य॒शसि॑ । ते॒जो॒दामि॑ति ते॒जः - दाम् । त्वा । ते॒जसि॑ ।
प॒यो॒दामि॑ति प॒यः - दाम् । त्वा । प॒यसि॑ । व॒र्चो॒दामि॑ति व॒र्चः-दाम् ।
त्वा । व॒र्चसि॑ । द्र॒वि॒णो॒दामि॑ति द्र॒वि॒णः - दाम् । त्वा । द्र॒वि॒णे ।
सा॒दया॑मि । ते॒न । ऋ॒षि॒णा । ते॒न । ब्र॒ह्म॒णा । तया॑ । दे॒वत॑या ।
अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । ध्रु॒वा । सी॒द । 21 (79)

(वि॒द्यु॒त्सनि॑ - द्यु॒ते त्वै - का॒न्न त्रि॒श॒च्चा) (A6)

4.4.7.1

भू॒य॒स्कृ॑द॒सि॒ वरि॑व॒स्कृ॑द॒सि॒ प्रा॒च्य॑स्यू॒र्ध्वा॑ऽस्य॒-न्तरि॑क्ष॒सद॑स्य॒-न्तरि॑क्षे
सी॒दा-फ॒सु॒षद॑सि॒ श्ये॒नस॑द॒सि॒ गृ॒ध्रस॑द॒सि॒ सु॒पर्ण॑सद॒सि॒ ना॒कस॑द॒सि॒
पृ॒थि॒व्या॒स्त्वा॒ द्र॒वि॒णे॒ सा॒दया॑म्य॒-न्तरि॑क्षस्य॒ त्वा॒ द्र॒वि॒णे॒ सा॒दया॑मि
दि॒व॒स्त्वा॒ द्र॒वि॒णे॒ सा॒दया॑मि दि॒शां॒ त्वा॒ द्र॒वि॒णे॒ सा॒दया॑मि द्र॒वि॒णो॒दां॒ त्वा॒
द्र॒वि॒णे॒ सा॒दया॑मि प्रा॒णं॒ मे॒ पा॒ह्य-पा॒नं॒ मे॒ पा॒हि॒ व्या॒नं॒ मे॒ - [] 22

4.4.7.1 - Padam

भू॒य॒स्कृ॑द॒ति॒ भू॒यः॑ - कृ॒त् । अ॒सि॒ । वरि॑व॒स्कृ॑द॒ति॒ वरि॑वः - कृ॒त् ।
अ॒सि॒ । प्रा॒ची॑ । अ॒सि॒ । ऊ॒र्ध्वा॑ । अ॒सि॒ । अ॒न्तरि॑क्ष॒सद॑ति॒त्यन्तरि॑क्ष
- स॒त् । अ॒सि॒ । अ॒न्तरि॑क्षे । सी॒द । अ॒फ॒सु॒षद॑ति॒त्यफ॒सु॒ - स॒त् ।
अ॒सि॒ । श्ये॒नस॑द॒ति॒ श्ये॒न - स॒त् । अ॒सि॒ । गृ॒ध्रस॑द॒ति॒ गृ॒ध्र-स॒त् ।
अ॒सि॒ । सु॒पर्ण॑स॒दति॒ सु॒पर्ण॑ - स॒त् । अ॒सि॒ । ना॒कस॑द॒ति॒
ना॒क - स॒त् । अ॒सि॒ । पृ॒थि॒व्याः॑ । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे॒ । सा॒दया॑मि ।
अ॒न्तरि॑क्षस्य॒ । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे॒ । सा॒दया॑मि । दि॒वः॑ । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे॒ ।
सा॒दया॑मि । दि॒शाम्॑ । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे॒ । सा॒दया॑मि ।

द्र॒वि॒णो॒दा॒मि॒ति॑ द्र॒वि॒णः॑ – दा॒म् । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे॑ । सा॒द॒या॒मि॒ ।
प्रा॒णमि॒ति॑ प्र – अ॒नम् । मे॒ । पा॒हि॒ । आ॒पा॒नमि॒त्यप॑ – अ॒नम् ।
मे॒ । पा॒हि॒ । व्या॒नमि॒ति॑ वि – अ॒नम् । मे॒ । 22 (50)

4.4.7.2

पा॒ह्या॒यु॒र्मे॑ पा॒हि॒ वि॒श्वा॒यु॒र्मे॑ पा॒हि॒ सर्वा॒यु॒र्मे॑ पा॒ह्य॒ग्ने॒ यत् ते॒ पर॑ꣳ ह॒न्ना॒म
ता॒वे॒हि॒ सꣳ र॒भा॒व॒है॒ पाञ्च॑ ज॒न्ये॒ष्व-प्ये॒ध्य॒ग्ने॒ या॒वा अ॒या॒वा ए॒वा
ऊ॒माः स॒ब्दः॑ स॒गरः॑ सु॒मे॒कः॑ । 23

4.4.7.2 - Padam

पा॒हि॒ । आ॒युः॑ । मे॒ । पा॒हि॒ । वि॒श्वा॒यु॒रि॒ति॑ वि॒श्व-आ॒युः॑ । मे॒ । पा॒हि॒ ।
सर्वा॒यु॒रि॒ति॑ सर्व॑ – आ॒युः॑ । मे॒ । पा॒हि॒ । अ॒ग्ने॑ । यत् ।
ते॒ । पर॑ꣳ ह॒त् । ना॒म । तौ॑ । ए॒ति॑ । इ॒हि॒ । स॒मि॒ति॑ । र॒भा॒व॒है॒ ।
पाञ्च॑ज॒न्ये॒ष्वि॒ति॑ पाञ्च॑ – ज॒न्ये॒षु॑ । अ॒पी॒ति॑ । ए॒धि॒ । अ॒ग्ने॑ ।
या॒वाः । अ॒या॒वाः । ए॒वाः । ऊ॒माः । स॒ब्दः॑ । स॒गरः॑ ।
सु॒मे॒क इति॑ सु॒ – मे॒कः॑ । 23 (32) (व्या॒नं मे॒ – द्वा॒त्रिं॑श॒च्च) (A7)

4.4.8.1

अ॒ग्नि॒ना॑ वि॒श्वा॒षाट् सूर्ये॑ण स्व॒राट् क्र॒त्वा श॒ची॒पति॑र् ऋ॒षभे॑ण त्व॒ष्टा
य॒ज्ञेन॑ म॒घवा॑न् दक्षि॒णया॑ सु॒वर्गो॑ म॒न्युना॑ वृ॒त्रहा॑ सौहा॒र्द्येन॑ तनू॒धा
अ॒न्नेन॑ ग॒यः पृ॒थि॒व्याऽस॒नो दृ॒ग्भि॒रन्ना॑दो व॒षट्का॑रेण॒र्द्धः॑ सा॒म्ना तनू॑पा
वि॒राजा॑ ज्योति॒ष्मान् ब्र॑ह्म॒णा सोम॑पा गोभि॒र्यज्ञं॑ दा॒धार क्ष॑त्रेण
म॒नुष्या॑-नश्चे॒न च र॑थे॒न च व॒ज्र्य॑तुभिः प्र॒भुः सँव॑त्सरेण परि॒भू
स्तप॑साऽनाधृष्टः सूर्यः सन् तनू॒भिः । 24

4.4.8.1 - Padam

अ॒ग्नि॒ना॑ । वि॒श्वा॒षाट् । सूर्ये॑ण । स्व॒राडि॑ति स्व - राट् । क्र॒त्वा ।
श॒ची॒पतिः॑ । ऋ॒षभे॑ण । त्व॒ष्टा । य॒ज्ञेन॑ । म॒घवा॑निति म॒घ- वा॑न् ।
दक्षि॒णया॑ । सु॒वर्ग इति॑ सुवः - गः । म॒न्युना॑ । वृ॒त्रहे॑ति वृत्र - हा ।
सौहा॒र्द्येन॑ । तनू॒धा इति॑ तनू - धाः । अ॒न्नेन॑ । ग॒यः । पृ॒थि॒व्या ।
अ॒स॒नोत् । ऋ॒ग्भि॒रित्यृक् - भिः । अ॒न्नाद॑ इत्यन्न - अदः ।
व॒षट्का॑रेणेति व॒षट् - का॑रेण । ऋ॒र्द्धः । सा॒म्ना । तनू॑पा इति
तनू - पाः । वि॒राजे॑ति वि - राजा । ज्योति॒ष्मान् । ब्र॑ह्म॒णा ।

सोमपा इति सोम – पाः । गोभिः । यज्ञम् । दाधार । क्षत्रेण ।
मनुष्यान् । अश्वेन । च । रथेन । च । वज्री । ऋतुभिरित्यृतु – भिः ।
प्रभुरिति प्र – भुः । सँवथ्सरेणेति सं – वथ्सरेण । परिभूरिति
परि – भूः । तपसा । अनाधृष्ट इत्यना – धृष्टः । सूर्यः । सन् ।
तनूभिः । 24 (49) (अग्नि – रैकान्न पञ्चाशत्) (A8)

4.4.9.1

प्रजापतिर्मनसा ऽन्धोऽच्छेतो धाता दीक्षायां सविता भृत्यां पूषा
सोमक्रयण्यां वरुण उपनद्धो ऽसुरः क्रीयमाणो मित्रः क्रीतः
शिपिविष्ट आसादितो नरंधिषः प्रोह्यमाणो ऽधिपतिरागतः प्रजापतिः
प्रणीयमानो ऽग्निराग्नीध्रे बृहस्पतिराग्नीध्रात् प्रणीयमान इन्द्रो
हविर्धाने ऽदितिरासादितो विष्णुरुपावह्यमाणो ऽथर्वोपौत्तो
यमोऽभिषुतो ऽपूतपा आधूयमानो वायुः पूयमानो मित्रः क्षीरश्रीर्मन्थी
सक्तुश्रीर्वैश्वदेव उन्नीतो रुद्र () आहुतो वायुरावृत्तो नृचक्षाः
प्रतिख्यातो भक्ष आगतः पितॄणां नाराशं सो ऽसुरात्तः सिन्धुर-
वभृथमवप्रयन्थ् समुद्रो ऽवगतः सलिलः प्रप्लुतः

सु॒वरु॒द्रुचं॑ ग॒तः । 25

4.4.9.1 - Padam

प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । म॒नसा॑ । अ॒न्धः । अ॒च्छे॑त
इ॒त्यच्छ॑ – इ॒तः । धा॒ता । दी॒क्षाया॑म् । स॒विता॑ । भृ॒त्याम् । पू॒षा ।
सोम॑क्रय॒ण्यामि॑ति सोम॑ – क्रय॒ण्याम् । वरु॑णः । उ॒प॒न॒द्ध
इ॒त्युप॑ – न॒द्धः । अ॒सुरः । क्री॒यमा॑णः । मि॒त्रः । क्री॒तः ।
शि॒पिवि॑ष्ट इति शि॒पि – वि॑ष्टः । आ॒सा॒दित॑ इ॒त्या – सा॒दितः॑ ।
न॒रं॒धिषः॑ । प्रो॒ह्यमा॑ण इति प्र॑ – उ॒ह्यमा॑णः । अ॒धिप॑तिरि॒त्यधि॑-प॒तिः ।
आ॒गत॑ इ॒त्या – ग॒तः । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒णीय॑मान
इति प्र॑-नी॒यमा॑नः । अ॒ग्निः । आ॒ग्नी॒ध्र इ॒त्याग्नि॑-इ॒ध्रे । बृ॒हस्प॑तिः ।
आ॒ग्नी॒ध्रादि॒त्याग्नि॑ – इ॒ध्रात् । प्र॒णीय॑मान इति
प्र॑ – नी॒यमा॑नः । इ॒न्द्रः । ह॒वि॒र्धान॑ इति ह॒विः – धा॒नै॑ ।
अ॒दि॒तिः । आ॒सा॒दित॑ इ॒त्या – सा॒दितः॑ । वि॒ष्णुः ।
उ॒पाव॑ह्यि॒यमा॑ण इ॒त्युप॑ – अ॒व॒ह्यि॒यमा॑णः । अथ॑र्वा । उ॒पो॒त्त

इ॒त्यु॒प – उ॒त्तः । य॒मः । अ॒भि॒षु॒त इ॒त्य॒भि – सु॒तः । अ॒पू॒त॒पा
इ॒त्य॒पू॒त – पाः । आ॒धू॒य॒मा॒न इ॒त्या – धू॒य॒मा॒नः । वा॒युः । पू॒य॒मा॒नः ।
मि॒त्रः । क्षी॒र॒श्री॒रि॒ति क्षी॒र–श्रीः । म॒न्थी । स॒क्तु॒श्री॒रि॒ति स॒क्तु – श्रीः ।
वै॒श्व॒दे॒व इ॒ति वै॒श्व – दे॒वः । उ॒न्नी॒त इ॒त्यु॒त् – नी॒तः । रु॒द्रः () ।
आ॒हु॒त इ॒त्या – हु॒तः । वा॒युः । आ॒वृ॒त्त इ॒त्या – वृ॒त्तः । नृ॒च॒क्षा इ॒ति
नृ – च॒क्षाः । प्र॒ति॒ख्या॒त इ॒ति प्र॒ति – ख्या॒तः । भ॒क्षः । आ॒ग॒त
इ॒त्या – ग॒तः । पि॒तृ॒णाम् । ना॒रा॒श॒स्सः । अ॒सुः । आ॒त्तः । सि॒न्धुः ।
अ॒व॒भृ॒थ॒मि॒त्य॒व – भृ॒थम् । अ॒व॒प्र॒य॒न्नि॒त्य॒व – प्र॒य॒न् । स॒मु॒द्रः ।
अ॒व॒ग॒त इ॒त्य॒व – ग॒तः । स॒लि॒लः । प्र॒प्लु॒त इ॒ति प्र – प्लु॒तः ।
सु॒वः । उ॒दृ॒च॒मि॒त्यु॒त् – ऋ॒चम् । ग॒तः । 25 (71)

(रु॒द्र – ए॒क॒विं॒श॒तिश्च) (A9)

4.4.10.1

कृ॒त्ति॒का न॒क्ष॒त्र–म॒ग्नि॒र्दे॒वता॒ग्ने रु॒चः स्थ प्र॒जा॒प॒ते॒र्धा॒तुः
सो॒म॒स्य॒र्चे त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा भा॒से त्वा ज्यो॒ति॒षे त्वा रो॒हि॒णी

नक्ष॑त्रं प्र॒जाप॑तिर्दे॒वता॑ मृ॒गशी॑र्षं नक्ष॑त्रं सोमो॑ दे॒वता॑ ऽऽर्द्रा॑ नक्ष॑त्रं
रु॒द्रो दे॒वता॑ पु॒नर्व॑सू नक्ष॑त्रमदि॒तिर्दे॒वता॑ – ति॒ष्यो नक्ष॑त्रं बृ॒हस्प॑तिर्दे॒वता॑
ऽऽश्रे॑षा नक्ष॑त्रं सर्पा॑ दे॒वता॑ म॒घा नक्ष॑त्रं पि॒तरो॑ दे॒वता॑ फल्गु॑नी
नक्ष॑त्र – [] 26

4.4.10.1 - Padam

कृ॒त्तिकाः॑ । नक्ष॑त्रम् । अ॒ग्निः । दे॒वता॑ । अ॒ग्नेः । रुचः॑ । स्थ ।
प्र॒जाप॑तेरि॒ति प्र॒जा – प॑तेः । धा॒तुः । सोम॑स्य । ऋ॒चे । त्वा । रु॒चे ।
त्वा । द्यु॒ते । त्वा । भा॒से । त्वा । ज्यो॑तिषे । त्वा । रो॒हिणी॑ ।
नक्ष॑त्रम् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॑तिः । दे॒वता॑ । मृ॒गशी॑र्षमि॒ति
मृ॒ग – शी॑र्षम् । नक्ष॑त्रम् । सोमः॑ । दे॒वता॑ । आ॒र्द्रा । नक्ष॑त्रम् ।
रु॒द्रः । दे॒वता॑ । पु॒नर्व॑सू इति पु॒नः – व॑सू । नक्ष॑त्रम् । अदि॑तिः ।
दे॒वता॑ । ति॒ष्यः । नक्ष॑त्रम् । बृ॒हस्प॑तिः । दे॒वता॑ ।
आ॒श्रे॒षा इत्या॑ – श्रे॒षाः । नक्ष॑त्रम् । सर्पाः॑ । दे॒वता॑ । म॒घाः । नक्ष॑त्रम् ।
पि॒तरः॑ । दे॒वता॑ । फल्गु॑नी इति । नक्ष॑त्रम् । 26 (50)

4.4.10.2

–मर्य॑मा दे॒वता॑ फ॒ल्गुनी॑ नक्ष॒त्रं भ॒गो दे॒वता॑ ह॒स्तो नक्ष॒त्रं स॒विता॑
दे॒वता॑ चि॒त्रा नक्ष॒त्रमिन्द्रो॑ दे॒वता॑ स्वा॒ती नक्ष॒त्रं वा॒युर्दे॒वता॑ वि॒शाखे॑
नक्ष॒त्रमिन्द्रा॑ग्नी दे॒वता॑ ऽनू॒राधा॑ नक्ष॒त्रं मि॒त्रो दे॒वता॑ रोहि॒णी
नक्ष॒त्रमिन्द्रो॑ दे॒वता॑ वि॒चृतौ॑ नक्ष॒त्रं पि॒तरो॑ दे॒वता॑ ऽषा॒ढा नक्ष॒त्रमापो॑
दे॒वता॑ ऽषा॒ढा नक्ष॒त्रं वि॒श्वे दे॒वा दे॒वता॑ श्रो॒णा नक्ष॒त्रं वि॒ष्णुर्दे॒वता॑
श्रवि॒ष्ठा नक्ष॒त्रं व॒सवो॑ – [] 27

4.4.10.2 - Padam

अ॒र्य॒मा । दे॒वता॑ । फ॒ल्गुनी॑ इति॑ । नक्ष॒त्रम् । भ॒गः । दे॒वता॑ । ह॒स्तः ।
नक्ष॒त्रम् । स॒विता॑ । दे॒वता॑ । चि॒त्रा । नक्ष॒त्रम् । इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ ।
स्वा॒ती । नक्ष॒त्रम् । वा॒युः । दे॒वता॑ । वि॒शाखे॑ इति॑ वि – शा॒खे ।
नक्ष॒त्रम् । इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । दे॒वता॑ । अ॒नू॒राधा॑
इत्य॑नु – रा॒धाः । नक्ष॒त्रम् । मि॒त्रः । दे॒वता॑ । रोहि॒णी । नक्ष॒त्रम् ।
इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ । वि॒चृता॑विति॑ वि – चृ॒तौ । नक्ष॒त्रम् । पि॒तरः॑ ।
दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॒त्रम् । आ॒पः । दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॒त्रम् ।

वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । दे॒वता॑ । श्रो॒णा । नक्ष॑त्रम् । वि॒ष्णुः॑ । दे॒वता॑ ।

श्रवि॑ष्ठाः । नक्ष॑त्रम् । वस॑वः । 27 (50)

4.4.10.3

दे॒वता॑ श॒तभि॑षङ् नक्ष॑त्रमिन्द्रो॑ दे॒वता॑ प्रो॒ष्ठप॑दा नक्ष॑त्रमज॒ एक॑पाद्
दे॒वता॑ प्रो॒ष्ठप॑दा नक्ष॑त्रमहि॒र्बुध्नियो॑ दे॒वता॑ रे॒वती॑ नक्ष॑त्रं पू॒षा दे॒वता॑
ऽश्व॑युजौ नक्ष॑त्रमश्वि॒नौ दे॒वता॑ ऽप॒भर॑णीर्नक्ष॑त्रं य॒मो दे॒वता॑,
पू॒र्णा प॒श्चाद् यत् ते॑ दे॒वा अ॑दधुः । 28

4.4.10.3 - Padam

दे॒वता॑ । श॒तभि॑षगि॒ति श॒त – भि॑षक् । नक्ष॑त्रम् । इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ ।
प्रो॒ष्ठप॑दा इति॑ प्रो॒ष्ठ – प॑दाः । नक्ष॑त्रम् । अजः॑ ।
एक॑पादित्येक॑ – पा॒त् । दे॒वता॑ । प्रो॒ष्ठप॑दा इति॑ प्रो॒ष्ठ – प॑दाः ।
नक्ष॑त्रम् । अहिः॑ । बु॒ध्नियः॑ । दे॒वता॑ । रे॒वती॑ । नक्ष॑त्रम् । पू॒षा ।
दे॒वता॑ । अ॒श्वयु॑जावित्यश्व॑ – यु॒जौ । नक्ष॑त्रम् । अश्वि॒नौ । दे॒वता॑ ।
अ॒पभ॑रणीरित्यप॑ – भ॒रणीः॑ । नक्ष॑त्रम् । य॒मः । दे॒वता॑ । पू॒र्णा ।
प॒श्चात् । यत् । ते॑ । दे॒वाः । अ॑दधुः । 28 (33)

(फल्गुनी नक्षत्रं – वैसव – स्त्रयस्त्रिंशच्च) (A10)

4.4.11.1

मधुश्च॑ माधवश्च॑ वास॑न्तिकावृ॒तू शुक्रश्च॑ शुचिश्च॑ ग्रैष्मावृ॒तू
नभश्च॑ नभ॑स्यश्च॑ वार्ष॑षिकावृ॒तू इषश्चो॑र्जश्च॑ शार॑दावृ॒तू
सहश्च॑ सह॑स्यश्च॑ हैम॑न्तिकावृ॒तू तपश्च॑ तप॑स्यश्च॑ शै॒शिरावृ॒तू
अग्ने॑रन्तः॒ श्लेषो॑ऽसि॒ कल्पे॑तां द्यावा॑पृथि॒वी कल्प॑न्तामाप॒ ओष॑धीः
कल्प॑न्तामग्नयः॒ पृथङ्म॑म॒ ज्यैष्ठ्य॑य स॒व्रता॑ – [] 29

4.4.11.1 - Padam

मधुः॑ । च॒ । माधवः॑ । च॒ । वास॑न्तिकौ । ऋ॒तू इति॑ । शुक्रः॑ । च॒ ।
शुचिः॑ । च॒ । ग्रैष्मौ॑ । ऋ॒तू इति॑ । नभः॑ । च॒ । नभ॑स्यः । च॒ ।
वार्ष॑षिकौ । ऋ॒तू इति॑ । इषः॑ । च॒ । उ॒र्जः । च॒ । शार॑दौ । ऋ॒तू इति॑ ।
सहः॑ । च॒ । सह॑स्यः । च॒ । हैम॑न्तिकौ । ऋ॒तू इति॑ । तपः॑ । च॒ ।
तप॑स्यः । च॒ । शै॒शिरौ । ऋ॒तू इति॑ । अग्नेः॑ ।
अन्तः॑ श्लेष इत्यन्तः – श्लेषः॑ । असि॑ । कल्पे॑ताम् । द्यावा॑पृथि॒वी
इति॑ द्यावा – पृथि॒वी । कल्प॑न्ताम् । आपः॑ । ओष॑धीः । कल्प॑न्ताम् ।

अ॒ग्नयः॑ । पृ॒थक् । म॒म । ज्यै॒ष्ठ्याय॑ । स॒व॒ता इति॑ स-व॒ताः । 29 (50)

4.4.11.2

ये॒ऽग्नयः॑ स॒म॒न॒सोऽन्त॑रा द्या॒वापृ॑थि॒वी शै॑शि॒रावृ॑तू अ॒भि क॑ल्प॒माना॑
इन्द्र॑मि॒व दे॒वा अ॒भि सँ॑वि॒शन्तु॑ सँ॒यच्च॑ प्र॒चे॒ताश्चा॒ग्नेः सोम॑स्य
सूर्य॑स्यो-ग्रा च॒ भी॒मा च॑ पि॒तृणां॑ य॒मस्येन्द्र॑स्य ध्रु॒वा च॑ पृ॒थि॒वी च॑
दे॒वस्य॑ स॒वि॒तुर्म॑रुतां व॒रुण॑स्य ध॒र्त्री च॑ ध॒रि॒त्री च॑ मि॒त्राव॑रुणयो
मि॒त्रस्य॑ धा॒तुः प्रा॒ची च॑ प्र॒ती॒ची च॑ व॒सूनां॑ रु॒द्राणा॑ - [] 30

4.4.11.2 - Padam

ये । अ॒ग्नयः॑ । स॒म॒न॒स इति॑ स - म॒न॒सः । अ॒न्त॒रा । द्या॒वापृ॑थि॒वी
इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । शै॒शि॒रौ । ऋ॒तू इति॑ । अ॒भी॒ति । क॑ल्प॒मानाः ।
इन्द्र॑म् । इ॒व । दे॒वाः । अ॒भि । स॒मि॒ति । वि॒शन्तु॑ । सँ॒यदि॑ति
सं - यत् । च । प्र॒चे॒ता इति॑ प्र - चे॒ताः । च । अ॒ग्नेः ।
सोम॑स्य । सूर्य॑स्य । उ॒ग्रा । च॒ । भी॒मा । च॒ । पि॒तृणा॑म् । य॒मस्य॑ ।
इन्द्र॑स्य । ध्रु॒वा । च॒ । पृ॒थि॒वी । च॒ । दे॒वस्य॑ । स॒वि॒तुः ।
म॒रुता॑म् । व॒रुण॑स्य । ध॒र्त्री । च॒ । ध॒रि॒त्री । च॒ ।

मि॒त्रावरु॑णयो॒रिति॑ मि॒त्रा – वरु॑णयोः । मि॒त्रस्य॑ । धा॒तुः । प्रा॒ची॑ । च ।
प्र॒तीची॑ । च । वसू॑नाम् । रु॒द्राणां॑ । 30 (50)

4.4.11.3

–मा॒दि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑पतयस्तेभ्यो नमस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ दधामि॒ सहस्र॑स्य प्र॒मा अ॑सि सहस्र॑स्य
प्र॒तिमा॑ अ॒सि सहस्र॑स्य वि॒मा अ॑सि सहस्र॑स्योन्मा अ॒सि सा॒हस्रो॑ऽसि
सह॑स्राय त्वे॒मा मे॑ अ॒ग्न इ॑ष्टका धे॒नवः॑ स॒न्त्वेका॑ च श॒तं च॑ सह॒स्रं
चायु॑तं च – [] 31

4.4.11.3 - Padam

आ॒दि॒त्याना॑म् । ते । ते । अधि॑पतय इत्यधि॑-पतयः । तेभ्यः॑ । नमः॑ ।
ते । नः॑ । मृ॒डय॑न्तु । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । नः॑ । द्वेष्टि॑ ।
तम् । वः॑ । जंभे॑ । दधामि॒ सहस्र॑स्य । प्र॒मेति॑ प्र – मा । अ॒सि ।
सह॑स्रस्य । प्र॒तिमेति॑ प्रति – मा । अ॒सि । सह॑स्रस्य ।
वि॒मेति॑ वि – मा । अ॒सि । सह॑स्रस्य । उ॒न्मेत्यु॑त् – मा । अ॒सि ।
सा॒हस्रः॑ । अ॒सि । सह॑स्राय । त्वा । इ॒माः । मे॑ । अ॒ग्ने । इ॑ष्टकाः ।

धे॒नवः॑ । स॒न्तु॒ । ए॒का॑ । च॒ । श॒तम् । च॒ । स॒हस्र॑म् । च॒ । अ॒यु॒तम् ।

च । 31 (50)

4.4.11.4

नि॒यु॒तं च॑ प्र॒यु॒तं चा॒र्बु॒दं च॑ न्य॒र्बु॒दं च॑ स॒मु॒द्रश्च॑ म॒ध्यं चा॒न्तश्च॑
प॒रार्ध॑श्चे॒मा मे॑ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्तु ष॑ष्टिः स॒हस्र॑म॒यु॒त-
मक्षी॑यमाणा ऋ॒तस्था॑ स्थ॒र्तावृ॑धो घृ॒तश्चु॑तो म॒धुश्चु॑त ऊ॒र्जस्व॑तीः
स्व॒धावि॑नीस्ता मे॑ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्तु वि॒राजो॑ नाम
का॒मदु॑घा अ॒मु॒त्रामु॑ष्मिन् लो॒के । 32

4.4.11.4 - Padam

नि॒यु॒तमि॑ति नि - यु॒तम् । च॒ । प्र॒यु॒तमि॑ति प्र-यु॒तम् । च॒ । अ॒र्बु॒दम् ।
च॒ । न्य॒र्बु॒दमि॑ति नि - अ॒र्बु॒दम् । च॒ । स॒मु॒द्रः । च॒ । म॒ध्यम् । च॒ ।
अ॒न्तः । च॒ । प॒रार्ध॑ इति पर - अ॒र्धः । च॒ । इ॒माः । मे॒ । अ॒ग्ने ।
इ॒ष्टकाः॑ । धे॒नवः॑ । स॒न्तु । ष॑ष्टिः । स॒हस्र॑म् । अ॒यु॒तम् ।
अक्षी॑यमाणाः । ऋ॒तस्था॑ इत्यृ॒त - स्थाः । स्थ॒ । ऋ॒तावृ॑ध
इत्यृ॒त - वृ॑धः । घृ॒तश्चु॑त इति घृ॒त - शु॑तः ।

मधु॑श्रु॒त इति॑ मधु॑ – श्रु॒तः । ऊ॒र्ज॑स्व॒तीः । स्व॒धावि॑नीरि॒ति स्व॒धा –
वि॒नीः॑ । ताः । मे । अ॒ग्ने । इ॒ष्टकाः॑ । धे॒नवः॑ । स॒न्तु । वि॒राज॑ इति॑
वि – रा॒जः । ना॒म । का॒मदु॑घा इति॑ का॒म – दु॒घाः॑ । अ॒मु॒त्र ।
अ॒मु॒ष्मिन् । लो॒के । 32 (45)

(स॒व॒ता – रु॒द्राणा॑ – म॒युत॑ञ्च – प॒ञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A11)

4.4.12.1

स॒मिद्-दि॒शा॒मा॒शया॑ नः सु॒व॒र्वि॒न्म॒धो॒रतो॑ मा॒धवः॑ पा॒त्वस्मा॑न् ।
अ॒ग्नि॒र्दे॒वो दु॒ष्टरी॑तु॒रदा॑भ्य इ॒दं क्ष॒त्रञ् र॒क्षतु॑ पा॒त्वस्मा॑न् ।
र॒थन्त॑रञ् सा॒मभिः॑ पा॒त्वस्मा॑न् गा॒यत्री॑ छ॒न्दसां॑ वि॒श्वरू॑पा ।
त्रि॒वृ॒न्नो वि॒ष्टया॑ स्तो॒मो अ॒ह्नाञ् स॒मु॒द्रो वा॒त इ॒दमो॑जः पि॒प॒र्तु ।
उ॒ग्रा दि॒शा॒मभि-भू॑तिर्वयो॒धाः शु॒चिः शु॒क्रे अ॒हन्यो॑ज॒सीना॑ ।
इ॒न्द्रा॒धि॒पतिः॑ पि॒पृ॒ताद॑तो नो म॒हि – [] 33

4.4.12.1 - Padam

स॒मिदि॑ति॒ सम् – इत् । दि॒शाम् । आ॒शया॑ ॥ नः । सु॒वर्वि॑दि॒ति
सुवः – वि॒त् । म॒धोः ॥ अतः । मा॒धवः । पा॒तु । अ॒स्मान् । अ॒ग्निः ।
देवः । दु॒ष्टरी॑तुः । अ॒दाभ्यः ॥ इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । र॒क्षतु॑ । पा॒तु ।
अ॒स्मान् । र॒थन्त॑रमि॒ति रथं – त॒रम् । सा॒मभि॑रि॒ति सा॒म – भिः ।
पा॒तु । अ॒स्मान् । गा॒यत्री । छ॒न्दसा॑म् । वि॒श्वरू॑पेति॒ विश्व – रू॒पा ।
त्रि॒वृदि॑ति॒ त्रि-वृ॑त् । नः । वि॒ष्टये॑ति॒ वि – स्थ॒या ॥ स्तो॒मः । अ॒ह्नाम् ।
स॒मु॒द्रः । वा॒तः । इ॒दम् । ओजः । पि॒प॒र्तु । उ॒ग्रा । दि॒शाम् ।
अ॒भिभू॑तिरि॒त्यभि – भू॒तिः । व॒यो॒धा इति॑ वयः- धाः । शु॒चिः ।
शु॒क्रे । अ॒ह॒नि । ओ॒ज॒सीना॑ ॥ इ॒न्द्र । अ॒धि॒प॒तिरि॒त्यधि – प॒तिः ।
पि॒प॒तात् । अतः । नः । म॒हि । 33 (50)

4.4.12.2

क्ष॒त्रं वि॒श्वतो॑ धा॒रये॑दं । बृ॒हत् सा॒म क्ष॒त्रभृ॑द्-वृ॒द्ध वृ॑ष्णि॒यं
त्रि॒ष्टुभौ॑जः शु॒भित॑ मु॒ग्रवी॑रं । इ॒न्द्र स्तो॒मेन॑ पञ्चद॒शेन॑ म॒ध्यमि॑दं
वा॒तेन॑ स॒गरे॑ण र॒क्ष । प्रा॒ची दि॒शां स॒हय॑शा य॒शस्व॑ती वि॒श्वे दे॒वाः

प्रा॒वृ॒षा ऽह्ना॑ सु॒र्व॒ती । इ॒दं क्ष॒त्रं दु॒ष्ट॒र॒म॒स्त्वो॒जो ऽना॑धृष्ट॒
सह॒स्रि॒य॒ सह॒स्वत् । वै॒रू॒पे सा॒मन्नि॒ह तच्छ॑के॒म जग॑त्यैनं वि॒क्ष्वा
वे॒श॒या॒मः । वि॒श्वे दे॒वाः सप्त॑द॒शेन॑ – [] 34

4.4.12.2 - Padam

क्ष॒त्रम् । वि॒श्वतः॑ । धा॒र॒य । इ॒दम् । बृ॒हत् । सा॒म । क्ष॒त्रभृ॑दि॒ति
क्ष॒त्र – भृ॑त् । वृ॒द्धवृ॑ष्णि॒यमि॑ति वृ॒द्ध-वृ॑ष्णि॒यम् । त्रि॒ष्टुभा॑ । ओ॒जः ।
शु॒भित॑म् । उ॒ग्रवी॑र॒मित्यु॑ग्र – वी॒रम् । इ॒न्द्र । स्तो॒मेन॑ । पञ्च॑द॒शेने॑ति
पञ्च॑ – द॒शेन॑ । म॒ध्यम् । इ॒दम् । वा॒तेन॑ । स॒गरे॑ण । र॒क्ष । प्रा॒ची ।
दि॒शाम् । स॒हय॑शा इति स॒ह – य॒शाः । य॒शस्व॑ती । वि॒श्वे । दे॒वाः ।
प्रा॒वृ॒षा । अ॒ह्नाम् । सु॒र्व॒तीति॑ सु॒वः – व॒ती । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् ।
दु॒ष्ट॒र॒म् । अ॒स्तु । ओ॒जः । अ॒नाधृ॑ष्ट॒मित्य॑ना – धृ॒ष्टम् । स॒हस्रि॑यम् ।
सह॒स्वत् । वै॒रू॒पे । सा॒मन् । इ॒ह । तत् । श॒के॒म । जग॑त्या । ए॒नम् ।
वि॒क्षु । ए॒ति । वे॒श॒या॒मः । वि॒श्वे । दे॒वाः ।
सप्त॑द॒शेने॑ति सप्त – द॒शेन॑ । 34 (50)

4.4.12.3

वर्च॑ इ॒दं क्ष॒त्रꣳ स॒लिल॑वा॒तमु॒ग्रं । ध॒र्त्री दि॒शां क्ष॒त्रमि॒दं
दा॒धारो॒पस्थाऽऽशा॑नां मि॒त्रव॑दस्त्वो॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणा शर॒दाऽह्नां॑ चि॒किन्नु॑ अ॒स्मै रा॒ष्ट्राय॑ म॒हि श॒र्म य॑च्छतं ।

वैरा॑जे सा॒मन्त्र॑धि मे म॒नीषाऽनु॑ष्टु॒भा संभृ॑तं वी॒र्यꣳ स॒हः ।

इ॒दं क्ष॒त्रं मि॒त्रव॑दार्द्र॒दानु॑ मि॒त्राव॑रुणा रक्ष॒त-मा॑धिप॒त्यैः ।

स॒म्राड् दि॒शाꣳ स॒हसा॑म्नी स॒हस्व॑त्यृ॒तुर्हे॑म॒न्तो वि॒ष्टया॑ नः पि॒पर्तु॑ ।

अव॑स्युवा॒ता – [] 35

4.4.12.3 - Padam

वर्चः॑ । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । स॒लिल॑वा॒तमि॒ति स॒लिल॑ – वा॒तम् । उ॒ग्रम् ।

ध॒र्त्री । दि॒शाम् । क्ष॒त्रम् । इ॒दम् । दा॒धार । उ॒पस्थे॑त्यु॒प – स्था॑ ।

आ॒शा॒नाम् । मि॒त्रव॑दि॒ति मि॒त्र – व॒त् । अ॒स्तु । ओ॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणे॒ति मि॒त्रा – व॒रुणा॑ । शर॒दा । अ॒ह्नाम् । चि॒किन्नु॑ इ॒ति ।

अ॒स्मै । रा॒ष्ट्राय॑ । म॒हि । श॒र्म । य॑च्छ॒तम् । वैरा॑जे । सा॒मन्त्र॑ ।

अ॒धी॒ति । मे॒ । म॒नीषा॑ । अ॒नुष्टु॑भेत्यनु – स्तु॒भा ।

संभृ॑तमि॒ति सं – भृ॒तम् । वी॒र्य॑म् । स॒हः । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् ।
मि॒त्रव॑दि॒ति मि॒त्र – व॒त् । आ॒र्द्र॒दा॒न्वि॒त्यार्द्र॑ – दा॒नु ।
मि॒त्राव॑रु॒णेति॑ मि॒त्रा – व॒रुणा॑ । र॒क्ष॒तम् । आ॒धि॒प॒त्यैरि॒त्याधि॑-प॒त्यैः ।
स॒म्राडि॑ति॒ सम् – राट् । दि॒शाम् । स॒ह॒सा॒म्नीति॑ स॒ह – सा॒म्नी ।
स॒ह॒स्व॒ती । ऋ॒तुः । हे॒म॒न्तः । वि॒ष्टये॑ति वि – स्था॒या । नः । पि॒प॒र्तु ।
अ॒व॒स्यु॒वा॒ता इ॒त्य॒व॒स्यु – वा॒ताः । 35 (50)

4.4.12.4

बृ॒ह॒ती॒र्नु श॒क्व॒री॒रि॒मं य॑ज्ञ॒म॒व॒न्तु नो॑ घृ॒ताचीः॑ ।
सु॒व॒र्व॒ती सु॒दु॒घा नः॑ प॒य॒स्व॒ती दि॒शां दे॒व्य॑व॒तु नो॑ घृ॒ताचीः॑ ।
त्वं गो॒पाः पु॒र॒ण॒तो॒त प॒श्चाद् बृ॒ह॒स्प॒ते या॒म्यां यु॒ङ्ग्धि॑ वा॒चं ।
ऊ॒र्ध्वा दि॒शां र॒न्ति॒राशौ॑ष॒धीनां॑ सँव॒त्स॒रेण॑ स॒वि॒ता नो॑ अ॒ह्नां ।
रे॒व॒थ् सा॒मा॒ति छ॒न्दा उ॒ छ॒न्दोऽजा॑त श॒त्रुः स्यो॒ना नो॑ अ॒स्तु ।
स्तो॒म॒त्रय॑स्त्रि॒ंशो भु॒व॒न॒स्य प॒त्नि वि॒व॒स्व॒द्वा॒ते अ॒भि नो॑ – [] 36

4.4.12.4 - Padam

बृ॒हतीः । नु । शक्व॑रीः । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । अ॒वन्तु॑ । नः । घृ॒ताचीः॑ ।
सुव॑र्वतीति सुवः – वती । सु॒दु॒धेति॑ सु – दु॒घा॑ । नः । प॒यस्व॑ती ।
दि॒शाम् । दे॒वी । अ॒वतु॑ । नः । घृ॒ताचीः॑ । त्वम् । गो॒पा इति॑
गो – पाः । पु॒र ए॒तेति॑ पु॒रः – ए॒ता । उ॒त । प॒श्चात् । बृ॒हस्प॑ते ।
या॒म्याम् । यु॒ङ्ग्धि॑ । वा॒चम् । ऊ॒र्ध्वा । दि॒शाम् । र॒न्तिः । आ॒शा॑ ।
ओष॑धीनाम् । सँव॑त्सरेणेति सं-व॑त्सरेण । स॒विता॑ । नः । अ॒ह्नाम् ।
रे॒वत् । सा॒म । आ॒ति॒छन्दा॑ इत्याति – छ॒न्दाः । उ॒ । छ॒न्दः ।
अ॒जा॒त॒शत्रु॑रित्यजात – श॒त्रुः । स्यो॒ना । नः । अ॒स्तु॑ ।
स्तो॒म॒त्रय॑स्त्रि॒ंश इति॑ स्तोम – त्रय॑स्त्रि॒ंशे । भु॒वन॑स्य । प॒त्नि॑ ।
वि॒वस्व॑द्वा॒त इति॑ वि॒वस्व॑त् – वा॒ते । अ॒भीति॑ । नः । 36 (50)

4.4.12.5

गृ॒णाहि॑ । घृ॒त॒वती॑ स॒वि॒तरा॑धि॒पत्यैः॑ प॒यस्व॑ती र॒न्ति॒रा॒शा नो॑ अ॒स्तु॑ ।
ध्रु॒वा दि॒शां वि॑ष्णु॒प॒त्न्य॒घो॒राऽस्ये॑शा॒ना स॒हसो॑ या म॒नोता॑ ।
बृ॒हस्प॑ति॒र्मा॒तरि॑श्चो॒त वा॒युः स॒न्धु॒वा॒ना वा॒ता अ॒भि नो॑ गृणन्तु ।

विष्टं॑भो दि॒वो धरु॑णः पृ॒थि॒व्या अ॒स्ये॒शा॒ना जग॑तो वि॒ष्णु॑पत्नी ।
वि॒श्वव्य॑चा इ॒षय॑न्ती सु॒भूतिः॑ शि॒वा नो॑ अ॒स्त्वदि॑तिरुप॒स्थे ।
वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या पृ॒ष्ठो दि॒व्य नु॑ नो () ऽद्या॒नुम॑ति रन्वि॒दनु॑मते त्वं
क॒या नश्चि॑त्र आ॒भुव॑त् को अ॒द्य यु॑ङ्गे । 37

4.4.12.5 - Padam

गृ॒णाहि॑ । घृ॒तव॑तीति॒ घृ॒त – व॑ती । स॒वि॒तः । आ॒धि॒प॒त्यैरि॒त्याधि॑–
प॒त्यैः । प॒यस्व॑ती । र॒न्तिः । आ॒शा । नः । अ॒स्तु । ध्रु॒वा । दि॒शाम् ।
वि॒ष्णु॑पत्नीति॒ वि॒ष्णु – प॑त्नी । अ॒घो॒रा । अ॒स्य । ई॒शा॒ना । स॒हसः॑ ।
या । म॒नो॒ता । बृ॒हस्प॑तिः । मा॒तरि॑श्वा । उ॒त । वा॒युः । स॒न्धु॒वा॒ना इति॑
सम् – ध्रु॒वा॒नाः । वा॒ताः । अ॒भी॒ति । नः । गृ॒णन्तु॑ । विष्टं॑भ इति॑
वि – स्तं॑भः । दि॒वः । धरु॑णः । पृ॒थि॒व्याः । अ॒स्य । ई॒शा॒ना ।
जग॑तः । वि॒ष्णु॑पत्नीति॒ वि॒ष्णु – प॑त्नी । वि॒श्वव्य॑चा इति॑
वि॒श्व – व्य॑चाः । इ॒षय॑न्ती । सु॒भूति॑रिति॒ सु – भू॑तिः । शि॒वा । नः ।
अ॒स्तु । अ॒दि॒तिः । उ॒प॒स्थ इत्यु॑प – स्थे । वै॒श्वान॑रः । नः । ऊ॒त्या ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

पृ॒ष्टः । दि॒वि । अ॒न्वि॒ति॑ । नः॒ () । अ॒द्य । अ॒नु॒म॒ति॒रि॒त्य॒नु॑ – म॒तिः॒ ।
अ॒न्वि॒ति॑ । इ॒त् । अ॒नु॒म॒त॒ इ॒त्य॒नु॑ – म॒ते॒ । त्व॒म् । क॒या॑ । नः॒ । चि॒त्रः॒ ।
ए॒ति॑ । भु॒व॒त् । कः॒ । अ॒द्य । यु॒ङ्क्ते॒ । 37 (64)
(म॒हि॑ – स॒प्त॒द॒शे॒ना॑ – ऽव॒स्यु॒वा॒ता॑ – अ॒भि॒ नो॑ – ऽनु॒ न॑ –
श्च॒तु॒र्द॒श॑ च) (A12)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(र॒श्मि॒र॒सि॑ – रा॒ज्य॒स्य॑ – यं पु॒रो ह॒रि॒केशो॑ – ऽग्नि॒मूर्ध्व॑ –
न्द्रा॒ग्नि॒भ्यां॑ – बृ॒ह॒स्प॒ति॑ – भू॒य॒स्कृ॒द॑ – स्य॒ग्नि॒ना॑ वि॒श्वा॒षाट् –
प्र॒जा॒प॒ति॒र्म॒न॒सा॑ – कृ॒त्ति॒का॑ – मधु॒श्च॑ – स॒मि॒दि॒शां॑ – द्वा॒द॒श॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(र॒श्मि॒र॒सि॑ – प्र॒ति धे॒नु॑ – म॒सि॑ स्त॒नयि॒नु॒स॒नि॒र॑ – स्या॒दि॒त्या॒ना॑ –
स॒प्त॒त्रिं॒शत्)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(रश्मि॑रसि॒ – को अ॒द्य यु॑ङ्क्ते)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 – Prasanam 4 – TS 4.4

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	143
Anuvakam 2	3	140
Anuvakam 3	3	178
Anuvakam 4	8	405
Anuvakam 5	2	98
Anuvakam 6	2	129
Anuvakam 7	2	82
Anuvakam 8	1	49
Anuvakam 9	1	71
Anuvakam 10	3	133
Anuvakam 11	4	195
Anuvakam 12	5	264
Total →	37	1887

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in